

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

SÖNDAGEN DEN 27 MAJ 1917.

IDUN

ILLUSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD AF
FÖR KVINNAN OCH HEMMET
FRITHIOF HELLBERG

HUFVUDREDAKTOR:
ERNST HÖGMAN.

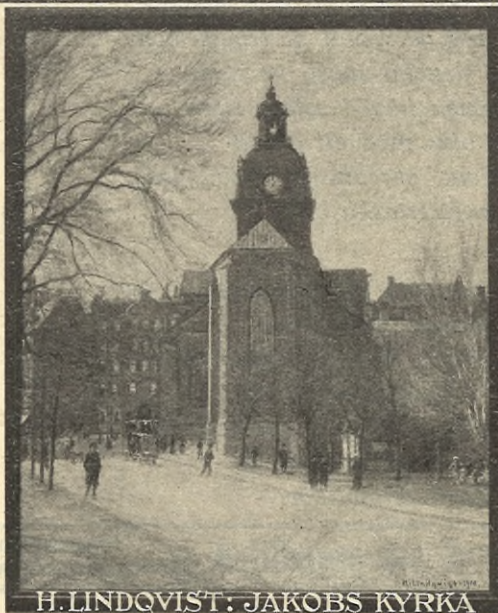
RED.-SEKRETERARE:
ELISABETH KREY.

OSKAR BERGMAN: ALLÉ I SKÅNE

En vårutställning i

DET ÄR SVENSKA KONSTNÄRERNAS förening, som residerar i de stora salarna sedan ett par veckor och för den konstintresserade anger, hur den äldre och nyare skolan ansluta sig till hvarandra och äfven visar, hur det som haft sin tid och icke längre besitter några utvecklingsmöjligheter, stannat och stelnat. Bland de äldre möta vi G. von Rosen, alljämt mästare, här på porträttmåleriets område. Ett kommande släkte skall, hur än "riktningarna" växla, alltid stanna i beundran inför hans själfulla karaktäriseringskonst, nobla färg och grundfasta leknik. Gottfrid Kallstenius, Axel Lindman, Erik Hedberg, An-

H. LINDQVIST: JAKOBS KYRKA

Liljevalchs konst-hall.

ton Genberg och ännu några andra tillhöra våra bästa landskapsmålare af den äldre skolan. De yngre heta David Wallin, figurmålare, hvars egenartade romantiska läggning och mustfyllda färg påkalla alldeles särskild uppmärksamhet, Oskar Bergman, Edvin Olsson-Ollers: m. fl. Som väl är visar ingen af dem ansatser till någon radikalism, som hotar med allmän omsörtning af det sköna och det sanna. De äro snarare traditionalister, som arbeta på förnyelse af äldre värden. Och det kan ju vara godt att erfara. —:— —:— —:— —:—

Det var en gång en första maj...

Dikt af Sigfrid Siwertz.

DET VAR EN GÅNG EN FÖRSTA MAJ I den stora fredens och välmågans tid. Under sina röda fanor och förgyllda yrkes-tecken tågade arbetarna ut till Gärdet. Solen lyste, träden stodo redan gröna och kornetter och valthorn blixtrade genom vägdamm. Musikkårerna sökte efter bästa förmåga blåsa omkull det gamla samhällets murar. Ja, jag svarar icke för de eldiga och armstarka smederna, hvilkas pipare och trummare tycktes arbeta med smärgelskifva och ånghammare. Måhända var det verkliga revolutionens röda spöke, de ville frammana i den ljumma och skimrande majdagen. Men icke så de under den skummande ölmuggens och de korsade drifholtsarnas märken framåtående bryggarna och tunnbindarna. Hvilka trygga, ölbrusiga anleten, hvilka härligt fjädrade benställ, krumma som laggar och band! Från deras bepröfvade kapell tonade rättens och lyckans namnsdagsbläsning. Det var bälgstarka lungors hyllning åt jordens sköna safter. Bred rullade djupa basars sång till det fredligt skrällande blecket. Därvid gjorde sig tvenne röster väl hörda, nämligen Mältarns och Tunnans. Dessa voro de gängse namnen på två oskiljaktiga vänner, en verklig tvilling-själarna på Backi himmel. Låt oss så höra, hvad de sjöngo:

Tunnbindaremarsch.

Framåt, framåt i Tunnans lag,
vi gå i grönan lund
att tömma i förskott i dag
en klunk ur lyckans sprund!

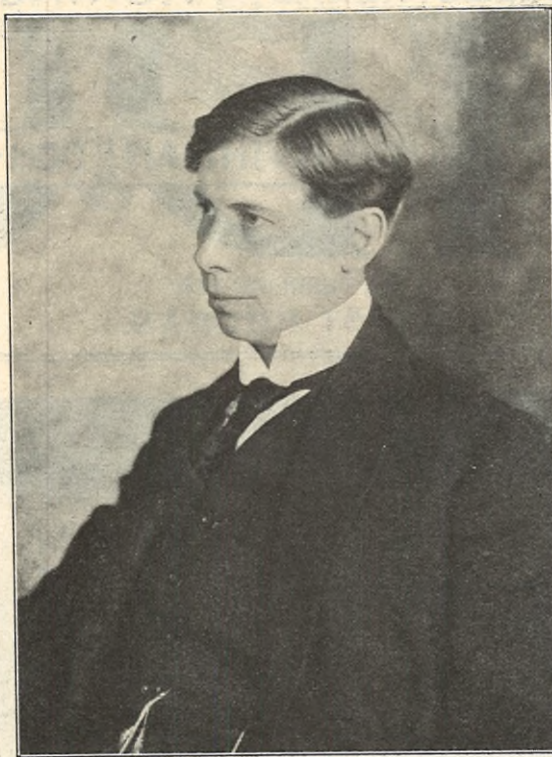
För dymling, nit och videknut
ska virket ligga an;
en narr blott drar till brunnen ut
med gammal, gisten spann.

Vår drifholts går i alla land.
Knack, knack, håll takt, kamrat!
Vi föga dikt med rättens band
likt stäpver stat till stat.

All jorden blir från pol till pol
ett eklöfskransadt fat,
som rullar trindt kring fredens sol
med lyckans supannat.

Den troget drivvit lagg till lagg
får öppna tunnans tapp
och ligga som en ros i dag
och suga svickans napp.

Framåt, framåt i Tunnans lag,
vi gå i grönan lund
att tömma i förskott i dag
en klunk ur lyckans sprund!

Ölmarsch.

För frihet, rätt och broderskap
går bryggarskråets lunk;
vid pip och rap ur mässingsgap
slår hvarje hjärta klunk.
Tulu, tulu ur krumma horn
för humle och för korn!

Ur vägen, bleka svagdricksjjäsk,
som gnydde i din skrift
att allt vi röra i vår mäsik
är bara drank och gift!
Traratt, traratt ur silfvertratt
för öl, som värmt och glad!

Skall Sveriges skuta styras fast
och hållas rätt på köl,
så kräfvjes allt en stadig last
af lagradt dubbelöl.
Bombom, pompom på trummans skinn
för fat, som rullas in!

Ja, här går skråt på trygga ben
som druckit märg ur mall.
Basunen högt i solens sken
och blås med all gevallt
borrom, porrom för fulla glas
du porterstarka bas!

Ja, bort allt kif; ur vinteris draf
går vårens klara vört.
Så klunke braf af denna saf
båd människa och ört!
Och stige högt ur hornens kör
tili, tili från flöjtens rör
för Majje blomlikör.

Det höga besöket.

Talen voro slut och samhället väl kalfatradt. De eldröda standaren vecklades in, och massorna skingrades i det gröna. Mältarns kvinna kom dragande med en barnvagn, där ett präktigt, rödbrusigt barn red på buteljer och limpor. Man tog af åt Mörka kröken, passerade Djurgårdsbrunns vårdshus och slog sig ner i en solig och grön Djurgårdsbacke. Sedan den värsta hungern och försten stillats, spelte man ettöres kille med två öres andra ingång. Tunnan förlorade därvid med god fattning en alldeles ny svängrem och femtiosex öre i reda pengar.

I första skymningen drog Mältarns kvinna hem med det rödbrusiga barnet, men de båda såta vännerna förplägade sig ytterligare och föllo slutligen med hufvudena på samma tufva i en djup och stärkande slummer. Därunder besöktes de af inga mindre än Backus och Apollo, hvarom mera här nedan:

Öfver vignernas dofva siesta
brann majdagens sol redan varhet och torr,
och Backus beslöt sig att fresta
en tur till den spädare våren i norr.
Litet hjulbent af ridten på tunnans
men ändock med vingade sjumilasteg
gick han fram i en svalare sunnan
bland viftande humle och kornbrodd som
neg.

Men i skogslandets djup med en skälfnings
han tvekade, stödd mot sin piniestaf,
ty i skuggan, som mosslupna hållen gaf,
en drijva låg kvar i en hvälfnings
och spökade grå på vinterns graf...
Men Vinguden följde en solstrimmas band
till en glänta med knoppande ekar
och i sjungande fart öfver äng och strand
han nådde i aftonens milda brand
en park, som var full af hans lekar...
I sanning en löfrik, behaglig ort
för både Backus och Venus!
Där lågo bland flaskor och killekort
två saftiga barn af Silenus.
Det var Mältarn och Tunnan. Med skämt
och gny,

de firat för fulla muggar,
nu sofvo de sött med rosende hy
i skimret från gröna gluggar.

Men Backus höjde sin staf mot en sky,
hvars skönhet en gud lät ana:
— Apollo, han ropte, min strålände bror,
du som skrider i ljus på din bana,
förakta ej mulln, där det jäser och gror
och försmå icke Backi arcana!
Si det sjudes och brygges i jordens graf,
tills undret är där och jag silar
till pärlände grönska min frusiga saf...
I kogret förstick dina pilar

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år.....	Kr. 7.50	Helt år.....	Kr. 9.50
Halft år.....	> 3.90	Halft år.....	> 5.—
Kvartal.....	> 2.—	Kvartal.....	> 2.50
Månad.....	> 0.80	Månad.....	> 0.90

Iduns byrå och expedition,

Stockholm.		Mästern Samuelsgatan 45.	
Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03.	Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61 47.		
Kl. 10—4.	Kl. 9—5.		
Red. Högman: Riks 86 60. Allm. 4 02.	Annonskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47		
Kl. 11—1.	Kl. 9—5.		
Verkst. direktören kl. 11—1.	Riks 86 59. Allm. 43 04.		

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:		Utländska annonser:	
30 öre efter text.	35 öre å textside.	35 öre efter text.	40 öre å textside.
20% förhöjning för särsk. begärd plats.		20% förhöjning för särsk. begärd plats.	

En stockholmska.

En pingsthistoria af Hildur Dixelius-Brettner.

och glöm att din rymd är omätligt stor...
se, skön är dess glans, när den hvilat
i vårliga parkernas skimrande flor.

Ja, stig ner ur ditt gyllene moln i kväll
till ängarnas dofter och syra
och tag dig en klunk af min yra;
du skall minnas en timme, som Backus
gjort säll,

när du slår din silfverne lyra.
Med kransar af sippor och sälg, om du vill,
ska vi dricka tillsammans som vänner
ett öl, som värmer och spänner,
och så ska du skåda i nåder till
mina ärliga ämnessvenner.
Så runda som pumpor bland markens strå
med fjärilsfladder kring näsa och tå
till min ära snarka de glade.

Men Apollo, som hört, hvad han sade,
steg ned i ett stort och strålande sken
bland kongliga Djurgårdens trån,
och hälsande handen han lade
på Backi bronsbruna knän:
— Vål mött, alla safters monark!
den som lefvt i celest förknappning
är glad åt en droppe på klassisk mark...

Af Mältarns finaste tappning
de tömde tillsammans en kvarglömd butelj,
som blef eld uti vingudens händer.
Så skuro de pipor af vide och sälg
och blåste en skorrande vårrevelj,
som fick svar ifrån skogar och stränder.
Sen dansade rutiga Harlekin ut
på det torraste hörnet af Tunnans syrtut...
Det blef en olympisk kille,
där Backus vann som han ville
alla Delierns pilar till slut.
Men Apollo satt rörd och log som ett barn
åt de snarkande två och den flottiga Blarn,
tills han såg med ett halfskymdt öga,
hur vårliga dunklet allt mer spann dem in
i en värld af violer, som snöga:
— En kyss, broder Backus, si dagen var din
och sant har du sagt, att min höga
durchlauchtiga klarhet blir frusen och tunn,
om aldrig dess stråle får simma
i rusiga blickars imma
från yrans och tårarnas eviga brunn.

Så talte Apollo och blef till hvar lem
ångo en gud att skåda;
men Backi tjänare båda
dem gaf han att lända från gillet hem
förutan värk och våda.
Så tog han sin lyra och vandrade hän
som en glans öfver speglade vatten.
Men Backus steg in under skumma trån
och blef ett med den nynnande natten.

FRU SPAAK VAR FÖDD VID S:T PAULS-
gatan på Söder, där hennes far var hatt-
makare. Vid sexton års ålder kom hon till
sin mormor, som bodde vid Bäfverns gränd i
Uppsala och hyrde ut rum till studenter, före-
trädesvis åt sådana af teologiska fakulteten.
Vägen därifrån och till att efter femtio år
sitta som fattig komministeränka i en liten
församling uppe i Norrland, hade för fru
Spaak legat tämligen rak.

Hennes gård var liten och grå och låg på
samma backe som prästgården. Men fru
Spaak lefde på spänd fot med hela världen,
således äfven med prästgårdens invånare.
För dem liksom för öfriga grannar stod det
en atmosfär af afskildhet omkring fru Spaak
och hennes lilla grå gård. Alla visste att fru
Spaak innanför dess väggar så grundligt
som möjligt föraktade sin omgivning, förak-
tade den med en renodlad bördstolthets hela
intensitet. Och hennes bördstolthet var att
hon var född stockholmska.

Fru Spaak klädde sig på ett särskildt sätt,
hon sopade sin förstubro på ett särskildt sätt
och hon kokade kaffe i glaspumpa. Och fru
Spaak hade en underbart vacker kaktus.
Under vintrarna stod den i hennes fönster,
hög, en smula skranglig med de långa, smala
bladen uppbundna mot ett stöd i form af ett
kors, egentligen mera egendomlig än vacker.
Men på våren kommo de stora gula
blommorna. Då kunde ingen se något vack-
rare än fru Spaaks kaktus. Den stod ofta
med ett tjugufal utslagna blommor på en
gång, stora, tunga, blekgula kalkar. Den
blommade ofta just till pingsten. Då natt-
vardsbarnen klädde kyrkan för konfirmation-
en och buro fuchsior och pelargonier och
hortensior, som de lånat i prästgården och
annorstädes, förbi fru Spaaks gård och
fram mot kyrkan, makade fru Spaak på sin
kaktus i fönstret för att den riktigt skulle
komma till sin rätt utifrån. Hon visste allt-
för väl, att det inte fanns någon som ej
fänkte på huru vackert det skulle vara att
ha den stående midt på altaret, just öfver
bokpallen, där nu länsmansfruns röda liljor
fingo anstränga sig att göra effekt.

Men man visste väl hvad man gjorde,
fänkte fru Spaak. Man kastade inte pärlor
o. s. v., o. s. v. Och fru Spaak dammade af
hattmakarens porträtt på väggen och satte
sig att läsa i en predikosamling från 1823, ut-
gifven af Stockholms prästerskap, medan
kaffet puttrade i glaspumpen.

Men nu ville ödet att pastor Joachim Wed-
berg ett år, då kyrkoherden af sjukdom var
förhindrad att sköta sina tjänsteåligganden,
missiverades till vice pastor i församlingen.

I vänliga fall var det så, att ingen var
glad, då pastor Joachim kom, men alla voro
glada, då han reste. Att kalla honom "en
förfallen stackare", som många gjorde, var
dock i viss mån orätt. Han hade haft perio-
der af absolut förfall, det var oomvistligt,
men han hade alljämt långa perioder, då
han höll sig uppe, då egendomligheterna i
hans psyke endast togo sig uttryck i en out-
säglig melankoli.

Det var under en sådan period han till-
trädde sitt nya förordnande. Han var lika lit-
tet välkommen i den prästgården som i alla
andra, pastor Joachim hade allid oturen att
föregås af sitt räkne. Det var blott en, som

visade honom sympati, fru Spaak. Från
början torde det ha varit den omständighe-
ten, att fru Spaak, i opposition mot allt an-
nat, äfven måste vara i opposition mot opi-
nionen om pastor Joachim, som bestäm-
de hennes ställningslagande, men hvad som
alldeles bragte pastor Joachim in under hen-
nes vingars skugga var upptäckten, att han
var stockholmare, född på Söder liksom hon
själf —!

Ett tredje band som förenade dem, var att
de båda voro rädda för åsken — i högre och
lägre grad — hvilket af det följande skall
framgå.

Men för att ej gå händelserna i förväg
måste först berättas, att pastor Joachim ofta
drack kaffe inne hos fru Spaak — ett magni-
fikt kaffe — och att de nu, då pingsten nal-
kades, hade haft så pass många och långa
pratstunder, att de rätt väl kände till hvar-
andras förhållanden — och lifssyn. Den
närmare kännedomen om pastor Joachims
lifssyn hade bragt fru Spaak ett visst öfver-
tag, hon var absolut den starkaste i förbun-
det.

Och pastor Joachim fann sig så gärna däri.
För godt kaffe och en smula sympati och för-
stående då åsken gick, afstod han gärna från
hvad han till äfventyrs ägde kvar af manlig
själfkänsla. Beröfvad det mesta däraf redan
som barn genom en snedvriden uppfost-
ran, under en despotisk, oförstående fader,
hade han nu så ytterst litet öfrigt. Det var
denna brist på själförtroende, som varit
hemligheten till hans lifs tragik. Då han
drack var detta djupast inne en följd af den-
na brist, ett synnerligen misslyckadt äkten-
skap med en mejerska, nu död för flera år
sedan, härledde sig af samma orsak. Och
frånsett kaffet och sympatien vid åskväder,
kunde helt visst den synbara lätthet, hvarmed
han underordnade sig fru Spaaks förmynd-
darskap tillskrifvas samma orsak.

Nu nalkades emellertid pingsten. Fru
Spaak hade länge hört beklagande öfver att
barnen skulle nödgas "läsa fram" för en så-
dan ynkedom till präst. Som om han inte var
god nog åt dem — fru Spaak hade känt sig
indignerad å alla stockholmares vägnar.

Som om han inte var god nog åt dem —
och fru Spaak beslöt sig för en den kraf-
tigaste demonstration för pastor Joachim,
hon skulle låna ut sin kaktus.

Så grann som den var i år hade hon knap-
past sett den. Fru Spaak hade dagen före
pingstafton med tillfredsställelse konstaterat,
att den till morgondagen skulle stå med
tjugufyra utslagna blommor. Och pingst-
aftonens morgon sände hon bud till en af
granngårdarna, till en af dottrarna, som var
med bland dem som skulle läsa fram, att
hon önskade tala med henne. Och då flic-
kan infann sig, stod fru Spaak rak under
hattmakarens porträtt och upplyste, att hon
beslutat sig för att låna ut sin kaktus till
kyrkan.

Flickan rodnade och neg.
"Den får stå öfver morgondagen också,"
tillade fru Spaak, "och jag vill ha den midt
på altaret, öfver bokpallen."

Ja visst — naturligtvis — och flickan neg
igen och fru Spaak konstaterade belåten
början till en lycklig effekt.

Fram mot middagen hämtades kak-

Pröfva **Tuppens Zephyr**
och Ni köper ingen annan.

Kungl. Hofjuvelerare

K. ANDERSON

Diamanter

Praktikatalog gratis och franco.

Stockholm och Göteborg.

tusen högtidligt af två af flickorna och fru Spaak stod i fönstret och såg efter den.

Men vid tretiden hände att misstänkt mörka moln började stiga upp vid horisonten i nordost och kort därpå började åskan med en kort skarp knall, en sådan som alltid förbådar ett starkt åskväder.

Vid första blixten drog fru Spaak ned rullgardinen och lände lampan och kort därpå hasplade sig pastor Joachim's lilla sneda gestalt in genom dörren. Han var iklädd prästrock och prästkrage, han hade synbarligen stått redo att gå till kyrkan, där konfirmationen skulle börja klockan fyra, då han öfverraskats af det som var honom den allra obehagligaste påminnelse om hans dödlighet. Nu sköf han snedt, som hans sätt var, öfver fru Spaak's randiga tras mattor och bort till soffan. Där kröp han ihop så som endast pastor Joachim kunde krypa ihop.

"Det var obehagligt det här," pastor Joachim gned nervöst händerna öfver hvarandra.

"Det går väl öfver," menade fru Spaak. Hon satt rak på en stol, placerad midt på golfvet, där risken ansågs minst. Afven hon var kyrkklädd, i chokladbrun ylleklänning med en svart sidenschal öfver axlarna.

Men det artade sig inte att gå öfver. Blixterna, som fru Spaak's rullgardin på intel sätt kunde utestänga, växte i styrka och intensitet, knallarna följde hvarandra allt tätare och skarpare, pastor Joachim blef mindre och mindre i sitt hörn.

Dörren öppnades och i detsamma gjorde skenet af en lång, kraftig blixl det ljusst i rummet. Det var bud från prästgården, att pastor Joachim måste gå till kyrkan.

Pastor Joachim gjorde en afvärande handrörelse.

"Menigheten får vänta," åter en blixl och en öronbedöfvande knall och pastor Joachim upprepade ängsligt, "menigheten får vänta."

Budet gick och pastor Joachim tog mod till sig och gick fram till fönstret och tittade försiktigt i springan mellan rullgardinen och fönsterposten, för att af himmelens utseende draga några slutsatser om hur länge menigheten skulle behöfva vänta. Men en blixl bländade honom och pastor Joachim kom hastigt från fönstret.

"Ja, aldrig går jag ut i det här vädret."

Fru Spaak satt och rufvade på sin stol. Hon satt med ögonen slutna för att slippa se blixterna.

"Pastorn kan nog inte låta dem vänta så länge ändå," hon öppnade inte ens ögonen då hon talade.

Men pastor Joachim gjorde sin afvärande handrörelse.

"Ja, aldrig händer det mig att jag går ut i sådant här väder."

För att göra pastor Joachim rättvisa, måste anmärkas, att åskvädret den pingstaffonen var det häffigaste i mannaminne. Och det föreföll som om det aldrig skulle bli något slut på det. Molnen blefvo allt mörkare blåsvarta, de laddades till kopparfärg, blixl och dunder följde på hvarandra i samma sekund. Fönsterrutorna skällrade i den lilla grå gården.

"Det är Herrans vredes röst," mumlade pastor Joachim och torkade sig i pannan.

Dörren gick åter upp. Det var samma bud från prästgården, men innan detta ännu hunnit säga något slog pastor Joachim ifrån sig.

"Menigheten får vänta — menigheten får vänta — aldrig går jag ut i sådant här väder."

Budet hälsade från kyrkoherden, att man inte kunde låta menigheten vänta längre, konfirmationen måste äga rum, och om inte pastor Joachim gick, så ansåg kyrkoherden sig nödsakad att söka taga sig till kyrkan.

Lotten von Kræmers nyligen affäckta gravvård å Uppsala kyrkogård. Medaljongen huggen i mörk granit af Arthur Sandén efter skulptur af C. J. Eldh. E. L:son Finn foto.

Pastor Joachim stirrade endast i golfvet, men då i detsamma rummet blef ljusst af en kraftig blixl och hattmakarens porträtt ramlade ned från väggen, slog han åter afvärande framför sig.

"Det får bli hur det vill, men aldrig går jag ut i det här vädret."

Ja, då ansåg sig kyrkoherden nödsakad att gå, hur klen han än var, upplyste budet med handen på dörrklinkan.

Men nu reste sig fru Spaak och hon öppnade ögonen.

"Säg kyrkoherden att pastor Joachim går."

Pastor Joachim stirrade som skrämnd på fru Spaak. Så skakade han på hufvudet, som om han bet sig fast i ett beslut, som ingenting i världen, inte ens fru Spaak skulle få honom att släppa.

Men fru Spaak stod vänd mot budet med handen i sidan.

"Säg kyrkoherden att" — en paus, det blixtrade — "att pastor Joachim går."

Och budet, som kände fru Spaak, gick med beskedet.

Nu vände sig fru Spaak mot pastor Joachim.

"Nu går han — jag skall följa honom."

Men pastor Joachim höjde handen med en rörelse så afgjord och bestämd, att fru Spaak blinkade till.

"Nej, nej, fru Spaak — inte i det här vädret."

"Vill han göra sig löjlig — hvad är han mig för en stockholmare?"

"Vi äro alla fattiga syndiga människor för vår Herre, fru Spaak."

Men som fru Spaak inte ville höra på det örat, upprepade hon:

"Vill han göra sig löjlig — nu har jag sagt, att han skall gå och nu går han — jag skall — det blixtrade — "jag skall gå med honom. Jag vill inte veta af att kyrkoherden skall behöfva gå."

Om fru Spaak sagt att hon inte ville veta af att kyrkoherden skulle stå framför hennes kaktus, skulle hon ha kommit sanningen närmast. Kyrkoherden och fru Spaak voro nämligen långt ifrån hjärtevänner.

Pastor Joachim hade vågat sig fram till fönstret och tittade åter i gardinspringan.

"Himmelen är som ett Sinai af eldslågor — nej, aldrig går jag ut i det här vädret."

"Han går — tror han, att det här är tillställt speciellt för att slå ihjäl honom" — fru Spaak's egen rädsla för åskan hade förflyk-

ligats för starkare känslor — "nu kommer han och gör sin plikt som — som —"

Men pastor Joachim afbröt henne med sin handrörelse, där han satt i sitt hörn.

"Vi äro allesammans fattiga, syndiga människor för vår Herre, fru Spaak".

Dörren gick upp igen och budet frågade från kyrkoherden hvad pastor Joachim gjort af hans prästkappa.

"I skrubben — prästkappan hänger i skrubben."

Fru Spaak stod rak framför pastor Joachim.

"Tänker han verkligen låta kyrkoherden gå — tänker han göra sig löjlig?"

En skarp blixl och ett jättedunder hjälpte pastor Joachim i hans ståndaktighet.

"Här gör en annan allt hvad man kan för att skaffa honom en position. Och så skall han fördärfva allt genom att göra sig så löjlig."

"Aldrig, fru Spaak — aldrig i det här vädret."

Kort efter började kyrkklockorna ringa, det var tecknet, att kyrkoherden kommit till kyrkan.

Fru Spaak trampade nervöst. Hon hade svårt att få fram orden.

"Nu har han ställt till — här gör en annan allt hvad man kan för att — för att —"

"Inte i det här vädret, fru Spaak."

"Ja, sitt han här — sitt han här till domedag — men jag går — folk skall åtminstone inte säga, att det är jag som —"

Och med denna oafslutade mening knöt fru Spaak hattbanden under hakan, tog sitt stora, grönrutiga paraply från kroken vid byrån och steg mot dörren.

Där vände hon sig om och såg på pastor Joachim.

"Här gör en annan allt hvad man kan för att skaffa honom position och så —" fru Spaak slog igen dörren och vred om nyckeln.

Och där satt nu pastor Joachim.

Hvilka betraktelser han hade i ensamheten är icke bevaradt för denna lilla historia. Så mycket vet man dock att han hade ännu en fimmas åskväder att rida ut. Men då det var slut i kyrkan sken solen öfver den rentvagna, vårfagra neiden. Pastor Joachim hade vågat dra upp rullgardinen och stod och såg ut på landsvägen där folket strömmade förbi från kyrkan. Gång på gång såg han hjälplöst mot dörren. Han hade så gärna velat slippa ut — innan fru Spaak kom hem.

Och fru Spaak dröjde. Folkströmmen tunnades af, där kom så småningom blott en och annan enstaka, efterblifven.

Vägen hade några ögonblick legat tom och stilla i aftonsolen — då kom fru Spaak. Hon kom bärande sin kaktus. Hon gick fort, framåtböjd, kaktusen var stor och tung, hon bar den tydligen med största ansträngning. Pastor Joachim vred sig en smula oroligt.

Då fru Spaak kom in med kaktusen hade hon satt den ifrån sig på bordet med vällig kraft. Hvad hon sedan haft att säga pastor Joachim är ej bevaradt åt eftervärlden, men något måtte det ha varit, något som måtte ha föranlett pastor Joachim till vissa reflexioner öfver kvinnohjärtat. Ty då han ändtligen blef utsläppt och sedan han först en lång stund i djupa tankar gått upp och ned i prästgårdens sal, knackade han på dörren till kyrkoherdens rum, som han brukade göra då något viktigt spörsmål upplog hans sinne. Inkommen satte han sig och såg fundersam upp på sin förman.

"Bror, som är en man af djupa insikter, hvad säger bror därom — mig i min ringhet förefaller det troligt, att färre kvinnfolk varda saliga än män."

Kvinnans frigörelse i Frankrike.

Skall hemgiften afskaffas?

MED SIN PÅ MÅNGA OMRÅDEN BREDA frisinthet har den franska nationen genom tiderna utmärkt sig för en viss inrotad konservatism. Den stora revolutionen, som skakade samhället i dess grundvalar och införde nya frihetsvärden för hela mänskligheten, lyckades icke undanröja alla gamla, sociala traditioner i Frankrike.

I stort sedt äro och förbli fransmännen de frisinnade idéernas värnare och banérförare, men de följa icke blindt alla de ännu opröfvade nyheter, hvilka af yngre kulturfolk redan längesen fastslagits som samhällsutvecklingens vinningar. Det kan förefalla egendomligt, att den franska republiken, som genomfört kyrkans skiljande från staten, intagit en reserverad hållning till tidens sträfvanden för kvinnans frigörelse. Den gamla franska kulturen med dess ovärderliga förljånster har alstrat en förnäm likgiltighet för "moderna" reformer. Men det vore förhastadt, om man därför proklamerade att Frankrike stannat i utvecklingen.

Fransmännen ha under världskriget på ett öfverväldigande sätt ådagalagt att de äro ett kärnfriskt folk med obegränsade utvecklingsmöjligheter.

Efter kriget komma reformerna i hittills oanad utsträckning. Ja, de framställa sig spontant redan nu, innan fred återinfrädt i landet. Den goda vinningen medför det onda kriget, att den franska nationen upplefver en pånyttfödelse och häfdar sin stormaktsställning, mera lysande än någonsin.

Kriget är för det gamla franska samhället en skärseid, hvarur det skall uppstå renadt och förädladt. Kriget har satt det franska folkets bästa instinkter och krafter i rörelse. Hela samhällsorganismen tyckes påskynda sin utveckling.

Se nu bara på kvinnoemancipationen, som hittills i Frankrike ej varit annat än ett mer eller mindre motståndande diskussionsämne! Kriget har omärkligt och utan motstånd frigjort den franska kvinnan. Med nödvändighetens rätt har hon glidit in på de många arbetsfält männen för att försvara fosterlandet nödgats öfvergifva. Och det visar sig, att den franska kvinnan på ett utmärkt sätt går i land med de plikter, samhället plötsligt lagt på hennes skuldror. Kriget har löst kvinnofrågan i Frankrike som svärdet den gordiska knuten. Kvinnan kommer nu här till sin rätt, utan vidlyftiga underhandlingar, stormiga meeting eller suffragettkalabaliker. Efter freden har parlamentet blott att underskrifva den lag den franska kvinnan, under männens frånvaro i skyttegravarna, själf genom ådagalagd arbetsduglighet stiftat för sin frigörelse ur seklers tvång.

Se här ett prejudikat, som tillkommit under krigets andra år.

Förmyndarenämnderna i Frankrike voro före kriget enligt lag sammansatta af nio manliga medlemmar och ägde för faderlösa barn utse förmyndare, obligatoriskt tillhörande det manliga könet. Under kriget har lagen genom förhållandenas makt så modifierat sig, att af förmyndarenämndens nio ledamöter tre måste tillhöra det kvinnliga könet och att kvinna, med samma rätt som man (änkemodern i regeln själfskrifven) utses till förmyndare för barn utan far.

Den lagen hade kanske behöft ett halft sekel ännu, för att kämpa sig igenom i Frankrike. Nu har den i all tydhet rotfäst sig som ett axiom af de förhållanden kriget tillskapat.

Det antagandet kunde ju då ligga nära till hands, att de franska kvinnorna betraktade kriget som en kulturfaktor. Men det är ingalunda förhållandet. Skulle väl någon kvinna i världen vilja eröfra sin frigörelse på bekostnad af de manliga lif, som offrats på slagfälten! Med alltför stort fålamod har den franska kvinnan och hennes medsystrar i de krigförande länderna väntat på att komma i besittning af sin medborgerliga rätt, ty männen, som nu blöda och dö, säga till hvarandra: "Hade kvinnorna haft sina röster med i folkrepresentationerna, skulle kriget aldrig kommit till stånd".

Genom den mångsidiga verksamhet på mannens gebit kriget tvungit den franska kvinnan att utföra, har hon med ett slag eröfrat sig den medborgerliga rätt de gamla, fördomsfulla traditionerna så länge undanhållit henne. Och efter kriget skall den i så stor utsträckning decimerade manliga arbetskraften till stor del upplagas och ersättas af den kvinnliga. Det kan då inte längre bli fråga om orätmätig konkurrens.

Den franska kvinnans en gång för alla etablerade frigörelse måste medföra många reformer af hennes tidigare lefnadsvillkor.

I parispressen har nyligen framkommit ett yrkande på hemgiftens afskaffande, såsom varande en odiös institution i ett demokratiskt samhälle.

Det har hittills hört till gammal tradition att äktenskap i Frankrike sällan eller aldrig ingås i unga år och att en fransman öfverhuvud icke gifter sig, om ej hans tillkommande kan prestera en något så när rundlig hemgift, på franska Dot. I många fall är det väl icke mannens fordran, att hans blifvande hustru skall äga förmögenhet. Men hans föräldrar fordra det som ett oefftergiftligt villkor. Också af åldrig tradition ha föräldrar i Frankrike ett nästan oinskränkt välde öfver sina barn, och dessa finna sig i fars och mors vilja. Och så är det icke blott inom de högsta klasserna, de s. k. "goda familjerna", utan äfven inom småborgarklassen och allt ned till bönderna, arbetarna och folkets breda lager. Om det gäller äktenskap är den första frågan: "Hvad har hon i dot?" Det är icke nödvändigt att mannen äger förmögenhet, men hustrun skall medföra en hemgift i boet. Denna hemgift kommer naturligtvis att variera allt efter föräldrarnas stånd och villkor, men en flicka med tomma händer får ingen man. Lyckligtvis har de fattiga flickornas antal i Frankrike icke varit öfvervägande. Ty föräldrarna arbeta och tråla hela sitt lif, för att samla en hemgift åt sin dotter, och i Frankrike ha i själfva verket alla något kapital bakom ryggen, hvilket stånd de än må tillhöra.

Som en "moralisk reform" efter kriget begär man nu "dotrens" afskaffande. "Hos icke-civiliserade folk," skrifer en reformator i "Le Journal", "köper mannen sin hustru; hos alltför civiliserade folk köper hustrun sin man; i de sunda samhällena köper ingen någon, och endast kärleken blir afgörande för de äktenskapliga förbindelserna". Och han resonerar vidare:

"Hemgiftsinstitutionen blefve stötande, om alla äkta män vore finkänsliga och ridderliga. Men om vi måste räkna med att det finnes "farliga" äkta män — endast en hypotes! — blir situationen för en hustru utan hemgift beklagansvärd. Smekmånaden räcker icke evigt. En dag kommer, då den brutale mannen med häftiga ord, och den väl uppfostrade mannen med diskreta allusioner, låter henne veta, att eftersom han föder henne, är hon hans tjänarinna, hans slafvinn, hans egendom. Aldre tiders kvinnor

funno sig däri, kvinnan från i dag gör det icke... Hemgiftsinstitutionen sårar vår finkänslighet, och dess afskaffande medför för kvinnan en förödmjukande ställning i äktenskapet. Hur skall man då lösa problemet? Det är inte lagsiftningens sak, utan sedernas.

Hur skola vi komma till att föräldrarna vägra sina döttrar en hemgift, att alla unga flickor fordra att äktas utan dot? Och om enighet härutinnan icke uppnås, hur skall man reformera seden i ett ögonblick, då de manliga giftermålskandidaterna, i samma proportion de aftaga i antal, stiga i värde på marknaden?

Författaren i "Le Journal" anför att man inom ett namngifvet barnbördshus i Paris på en dag i maj 1916 räknade i en sal 21 gossar på 23 nyfödda barn och i en annan sal 16 gossebarn af 17 nyfödda.

Om detta förhållande vore regel, skulle vid tidpunkten 1940—1950 brudarna bli sällsynta på äktenskapsmarknaden. Men i dag äro flickorna det öfvervägande antalet; efter kriget bli de manliga giftermålskandidaterna sällsynta, och enligt lagen för tillgång och efterfrågan skola de öka sina anspråk.

"Skola de då," frågar författaren i den franska tidningen, "ställa högre fordringar på dygd än på hemgift? Jag känner en mor, som ännu i juni 1914 skulle låtit sig nöja med en relativt anspråklös dot för sin sons tillkommande, men nu säger: "Min gosse har hederslegionen och krigskorset — han har stigit i värde".

"Min son är nu mera värd!" — Se där, utropar den citerade förf. vidare, "ett lapidarord, som hör till en svunnen epok, till egoismen före kriget! Låt oss hoppas att kriget renat allt, upphöjt och förädlat allt! Föräldrarna skola kanske fortfarande äflas med att uppväga sina barns äktenskap i guld. Men den unga generationen skall förakta detta låga åskådningssätt. De unga flickorna skola visa fosterlandets försvarare sin tacksamhet genom att icke begära lyx af äktenskapet, utan, äfven under försakelser, söka endast kärlek i giftermålet. De unga hjältarna skola icke nedsätta sin heroism med att räkna slantarna, de skola visa sig oegennyttiga också i äktenskapet, förbehållande sig blott sina hustrurs tillgifvenhet och kärlek".

Att sådana rent ideella kraf nu komma till uttryck i Frankrike vittnar högt om den franska rasens inneboende själsadel.

Men dessa kraf äro också dikterade af rasens själfuppehållensedrift. Ett underkännande af det ekonomiska välståndets princip som äktenskapets fundamentala förutsättning skall leda till en större giftermålsfrekvens, till ett underlättande för den unga generationen att bilda familjer och på samma gång till höjande af nativitetssiffran i Frankrike. Ty samtidigt som de sociala reformatorerna yrka på hemgiftens afskaffande, såsom varande en hämsko på äktenskapsinstitutionens fria utveckling, uppmana de i välfaliga ordalag landets kvinnor att icke rygga tillbaka för de materiella försakelser familjeförökningen måste medföra. Man har till och med framkommit med förslag att i stor utsträckning prisbelöna familjer, i den mån de föröka sig. Den franska nationen måste höja nativiteten, såväl för att säkerställa rasens forbestånd, som för att till alla tider förfoga öfver en manstark armé till den franska jordens försvar. Men hur uppmuntrande det kan vara för familjerna att skaffa nya soldater till världen för nya krig är sedan en annan sak.

WENTZEL HAGELSTAM.

Lifvets nödortt förr och nu.

Af S. Olof Valentin.

"TILL FLYDDA TIDER ATERGÅR MIN TANKE än så gärna" — ja, så tänker nog många husmoder, när hon går ut och handlar och finner, att man nu för tiden knappast får hälften för sina pengar mot hvad man förr fick.

Så tänker också den gamle pensionerade majoren, där han sitter i sin lästol, omgifven af barn och barnbarn. "Jag minns hur det var 1874," säger han. "Då kunde man få en hel kanna brännvin för mindre än två kronor, och en kanna det är mer än två och en half liter, det. Då kostade litern således 80 öre. Men så fanns det också hvarken förbud eller system på den tiden, annat än förbud mot husbehofsbränning, förstås. Det kom ju till redan under salig Gustaf den tredjes tid.

Och starkt var brännvinet, så det brände i halsen. Det är annat än nu, det.

Ja, det var billigare att bränna det också, äfven om man bortser från den ökade skatten, ty både säd och potatis voro mycket, mycket billigare än nu.

År 1874, då jag låg i Stockholm, kostade en tunna färsk potatis 10 à 11 kronor (8 à 9 kr. hl.), och gammal potatis kunde man få för hvad som efter nutidens mått skulle bli något mer än 3 kr. hektolitern, (5 kr. tunnan.)

När jag ser i mina gamla papper och jämför de priser, som betalades under min vistelse i Stockholm 1874 med de pris, som betalas nu, så finner jag, att det inte är mänskligt, hvad allting har stigit. Alla lifsmedel kosta nästan dubbelt nu mot då. Tänk er till exempel smör. Det kostade 1874 bara 75 öre per skålpundet. Det blir per kilo — 1,75 kr., och femtio år senare (1914) noterades det i juli med 2,46 kr. Året därpå hade det stigit till 2,94 kr., 1916 till 3 kr. jämnt och nu 1917 kostar det 3,38 kr.

Och med ägg är det precis lika. År 1874 kunde man för 2,25 få köpa två tjog ägg. År 1914 fick man för samma pris bara ett och ett halft tjog. 1915 fick man ett tjog och ett ägg, och 1916 måste man betala 2,30 kr. för ett tjog och det var ju riktigt billigt om man jämför med febr. 1917 då det kostade 3,81 kr. Tänk er — 3,81 kr. Hvar skall det sluta?

"Ja, tänk på den tiden! Jag minns väl som i går, när man hade kräftkalas på höstarna", inföll fru majorskan. Då köpte man kräftor för tjugu öre tjog, ja, billigare till och med. Och nu kosta de 1,50 kr. tjog i Stockholm. När det finns några förstås.

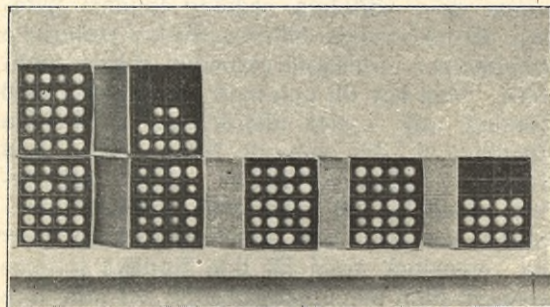
Det finns väl också en hel del, som var fullt ut lika dyrt 1874 som nu. Jag menar nu inte tändstickor och sådant där, som beror på uppfinningar, utan vanliga lifsmedel, t. ex. rågmjöl. Rågmjöl kostade 1874 på Stockholms torg 1,45 per lispund och det blir —

"15,88 per 100 kg.", inföll majoren, sedan han sett i sin förvandlingsbok. "Hvar kan du få rågmjöl för det priset nu? Men hvetemjöl, det skulle du tagit i stället. Det kostade sina modiga 38 kr. för 100 kg. Ja, nog har det under 1915 varit uppe i ända till 45 kr. men från febr. 1916 till det årets slut var det billigare än för femtio år sedan. Nu är det dyrare — naturligtvis, när det är så förfärligt svårt att få, ty prisen bestämmas ju i första hand af tillgång och efterfrågan.

Men, ser ni, hvetebrodd, det var inte hvardagsmat på den tiden. Då lefde man mera anspråkslöst än nu. Man nöjde sig med rågbröd, när det inte skulle vara särskildt högtidligt.

Landbrukaren har nog haft goda tider nu en tid. Då forget får han nära 3 kronor kg. för köttet. 1874 fick han nöja sig med 70 öre eller ännu mindre.

Fläsket var också på den tiden dyrare än köttet. Det kostade ungefär en krona kg. Nu, ser jag,

Fotografisk framställning öfver äggprisens stegring. Staplarna utmärka huru många ägg man år 1874, 1914 (juni) 1915 (juni) 1916 (juni) och 1917 (febr.) fick för 2 kr.

kostar det 2,80 kr. Och ärterna, som man brukar ha till fläsket, de kostade 11 öre litern då, nu kosta de sex gånger så mycket.

Hafregrynsgrot fick man hvarenda morgon, och på den tiden fingo inte barnen slippa att äta upp. Hörde du det, Stig? Ja, hafregryn kostade då ungefär 30 öre hg. Det är verkligen soglegt att så nyttig föda inte skall finnas att köpa mera. Det finns knappast någonting som håller magen i så godt stånd."

"Ja, men farfar, hvad kostade en chokladbit då?" utbrister lille Stig, som också vill ha ett ord med i laget. "De ha höjt femöresbitarna till 10 öre nu."

"Är du rysk, pojke", utbrister majoren, "inte fick vi någon choklad, inte, på den tiden. Var det riktigt högtidligt fingo vi en kaka eller en karamell, och när det var som allra finast en bit kandissocker. Och för resten — på den tiden måste små barn vara tysta, när de äldre talade."

Pingsten 1917.

ALL MARKEN NU SIG GLÄDER

i vårens väna dag

vid sorl af sunnanväder

och tusen lärkors slag.

Nu blommar äng, nu grönskar lid,

nu nalkas junis ljusa tid

och Lifvets drottning träder

bland människorna blid.

Men ingen hälsar henne,

där Döden gör sin fångst.

Hon sänker tyst sitt äne

för tidens ve och ångst. —

Väl vinterns boja blifvit sprängd,

men — gräset gror på grafvars mängd

och våldet slår sitt spänne

kring blodbesudlad ängd.

All världen hopplöst gråter

och intet lisa kan

en mänsklighet, som låter

sig slås af hatets bann. —

När skall hon, trött på hets och skrän,

ånö enigt böja knän

och ge sin hyllning åter

åt Lifvets drottning vän? —

Så spela, sunnanväder,

ring, pingstens klocka, ring!

I vårens högtidskläder

går Lifvets drottning kring.

Hon skall dock segra, ty hon är

i ödmjukheten stark; och där

sin väg hon stilla träder,

på fridens palm hon bär...

HENRIK ULLMAN.

"Kandissocker... Socker, som är så svårt att få och så dyrt," mumlar den lille Stig förnumstigt.

"Tänk", säger majorens sonhustru, "till och med Lill-Britts toiletter gå till stora pengar, fast jag syr alla Tuttans klänningar själf. De kosta en half gång till så mycket som förra året, och ändå har fösen bara vuxit några centimeter. Och mina egna bomullsklänningar, som sys af samma sömerska som min fröken dotters, ha blifvit förfärligt mycket dyrare. Tråden är dyrare, tryckknapparna äro dyrare och tyget — jag sa' till dem i butiken, att jag rodnade å deras vägnar, för att de inte skämdes att taga så oskäligt betalt för vanligt enkelt Almedals-tyg. Men då ryckte karln på axlarna och sade: 'Kriget — det beror på kriget!'"

"Ja, ser du, min vän, han har på sätt och vis rätt", infaller hennes man, grosshandlarn. "Jag skall berätta hur det kommer sig, att bomullstygar har stigit så i pris. Jo — 1913 på hösten ingingo de svenska fabrikerna en öfverenskommelse: man skulle hålla vissa bestämde pris på bomullstygar. De prisen gällde ännu, när kriget började, och man hade också stora lager af bomullstygar liggande vid den tiden. Dessutom minskades inte importen af bomull. Från januari till juni 1915 importerade vi i Sverige 110,000 ton bomull mot 13,000 ton samma tid året föru. Det borde varit tillräckligt för Sveriges förbrukning under nära fem års tid, det förstår ni nog, men engelsmännen —"

"Gott strafe England", afbröt farbror Tobias som aldrig läser annat än Nya Dagligt Allehanda.

"England beskyddar de små staterna" — sade värdigt tant Eulalia, som bara läser Dagens Nyheter.

Ett stilla familjegruff var tydligen under uppsegling.

"Nåja", sade grosshandlaren med en viss fart: "Engelsmännen började ana, att det inte stod rätt till med denna väldiga införsel. De påstodo, att vi voro mellanhänder åt deras fiender tyskarna, och det hade de nog inte så orätt i. I augusti förklarade de bomull för krigskontraband och började kontrollera vår införsel. Om den importerade varan funnits kvar i landet, så hade priset på bomullstygar väl knappast ökat, men större delen af de 110,000 tonen var vid den tiden exporterad, och så får allmänheten betala hvad exportörerna förtjänat."

"Det är inte mer än rätt, att de där gulaschbaronerna få betala ökade skatter: krigsskatt och konjunkturskatt och... ändå mer skatt", sade unga frun hetsigt.

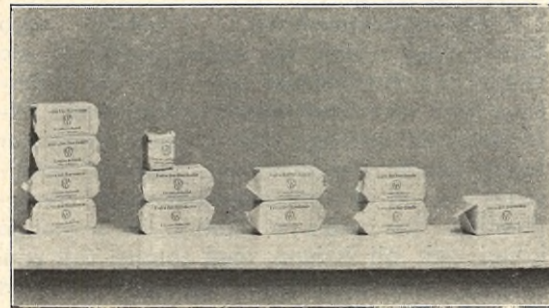
"Ja, jag är rädd att skatten ändå inte står i proportion till förtjänsten", säger majoren bistert. "Den vara, som finns i landet, bör först och främst komma landets invånare till godo. Det är därför, som regeringen inför utförselbud... Men hur var det med din bomull?"

"Sorgligt nog, har jag inte haft någon", sade grosshandlaren. "Efter den engelska åttstramningen höjdes priset på bomullsvor med cirka 10 procent — det var i sept. 1915. I januari 1916 höjde man ungefär lika mycket, och sedan har man höjt ytterligare sju gånger och hvarje gång minst lika mycket som den föregående."

"Vi få väl kläda oss i säck och aska hädanefter", sade suckande den unga frun.

"Aska — då du har värmeledning och kokar med gas — hvar ska du få den ifrån?" sade hennes man. "Och säckväf som stigit med nästan 100 procent."

Priserna äro detaljpriser i Stockholm. Efter Sociala meddelanden Febr. 1917.

Fotografisk framställning öfver smörprisens stegring. Staplarna utmärka hur mycket smör man år 1874, 1914 (juni), 1915 (juni), 1916 (juni) och 1917 (febr.) fick för 3 kr. Hvarje paket 0,5 kg. Vikten af staplarna är från höger: 2, 1,2, 1, 1 och 0,92 kg.

Bref om lifvets mångahanda

till lektor Bengt Thoreus i Småköping från hans kusin, fru Barbro Vinge i Stockholm.

ALLRA KARASTE KUSIN OCH TRATO-
broder!

"Minns mina ord, du kommer inte att ha varit fjorton dagar i hufvudstaden, förrän du önskar dig tillbaka hit, och att du hade följt mina råd". — Det var något af det sista du sade mig, när jag lämnade den gamla lugna staden, där jag dock lefvat så många lyckliga år, för att trots alla goda råd pröfva krafterna här. Du hör att jag minns! Men, ehuru snart hela två månader redan gått, har jag ännu ej känt något liknande ånger. Jag har helt enkelt inte haft tid att känna någonting alls, inte ens blygsel och samvetskval öfver mitt oförlåtliga dröjsmål att, såsom jag lofvade, så snart vi kommit någorlunda i ordning, skriva till dig om stockholmsförhållandena och om mig själf och mitt i den nya, ovana miljön. Jag kan tänka mig, att du några gånger med bister uppsyn sett på mina knapphändiga brefkort, med underrättelse att både jag och barnen lyckligen och i oskadadt skick hamnat i vår lilla stockholmsvåning m. m., och därvid sagt för dig själf ungefär så här: — "Tja, fruntimmer och barn ska man inte vänta sig någonting af — punktlighet allra minst". Jaja, det stod förresten att läsa mellan raderna i ditt bref, som jag fick i går, och som du ska ha tack för. — Jag tänker nu inte kosta papper och tid på att försöka rubba din behårdade öfvertygelse om kvinnornas undermålighet — åtminstone inte den här gången. Med tanke på hvilken inbiten gammal ungarlud är, hvilket ypperligt illustrationsmaterial för dina åsikter du har i Småköpings kvinnliga väsen, och ej minst med alla våra små bataljer om den saken i friskt minne, erkänner jag, att jag just nu inte är tillräckligt inspirerad för att ge dig den erforderliga dufningen. — Inte heller har jag lust att i mitt första bref komma som en hagelskur öfver min kära gamla brumbjörn. Är inte alls i det humöret...

Nej, då jag nu på en dagsresas afstånd från dig och hembygden sitter här och tänker på det förgångna, på alla dessa lyckliga år, hvilkas enda skugga var den som döden bredde öfver hem och tillvaro, då blir mitt hjärta vekt inför det oförgälliga, som aldrig återkommer. Och jag tycker mig äga endast tacksamma och goda ord att säga dig, du trofaste barndomsvän, i hvars hjärta intet svek bor, men hvars tal kan vara bitande och argt som vår herres oväder.

Just nu är det som om alla gamla minnen stått upp från sina gömställen i det förflutna och så underbart lefvande draga förbi min syn. Och litet emellanåt är du med. Ända från den första barndomstidens somrar på morfars Stockbogård med lek och äfventyr till de senaste årens djupa allvar. Minns du, minns du? tycker jag mig höra från alla dessa förbiskymtande gestalter och händelser... Ja, visst minns jag! Hvilken fröjd då stora, starka kusin Bengt kom och blef min första häst och villigt lät köra sig med lillflickans segelgarnstöm, trots målbrott och gymnasiestmössa. Och hvilken förbittring, när det mellan lekarna vankades näsknäpp och gammalmanskloka förmaningar — alldeles som om du varit far eller morfar själf. Det var nog den blifvande pedagogen och skolmagistern, som redan då anfäktade dig — och jag var väl en lämplig försökskanin. Öfvervägande var du dock en snäll "häst" och ditt fålamod var storartadt liksom din

tillgifvenhet. Och sedan, hur lyckligt det fogade sig så att du och Erik blefvo arbetskamrater i gamla hemstaden, och huru du städse var honom en trofast vän — in i det sista! Ja, när jag tänker på alla dessa år med så mycket gemensamt — och att nu intet mer kan bli som förut, sedan han för alltid är borta, då känner jag nog som en slingande tagg äfven för din räkning; ty jag vet ju, att du måste sakna det enda hem i den gamla staden, där du kunnat känna dig verkligt hemma. Och jag inbillar mig att din förträffliga Lina nu mera än någonsin kommer att i dina ögon se sig såsom det oundvikliga syndastraff, som en gammal ungarlud med eget hushåll måste dras med, se'n han lyckats undgå äktenskaps alla risker.

När det blir dig alltför svårt, vet jag ingen annan råd, än att du under påsk eller pingstloftet lämnar Lina och alla andra förargligheter ryggen och kommer och själf förvissar dig om, huru jag och barnen reda oss här.

Och nu skall du så godt först som sist få veta att jag inte heller följt ditt råd: att i den "husliga gärningen" — här lika med att etablera sig som inackorderingsfru — söka åstadkomma den nödvändiga inkomsten. Nej och tusen gånger nej, och hvad min stränge kusin och mentor än kommer att predika om kvinnor, som syssla med arbete, som ej rör sig inom hem och hushåll, så har jag inte kunnat förmå mig till detta, dels för barnens skull, som ej skulle fara väl af att ständigt vara omgifna af främmande element och utsatta för inflytande och exempel, som kanske ej alltid vore det bästa; dels skulle det i dessa bistra tider vara det minst inkomstbringande, jag kunde ha hittat på. I stället har jag hyrt en liten våning, där allt så mycket som möjligt liknar det gamla hemmet.

Till far och mor i Sveriges landthem.

UNDER EN LANGRE FOLJD AF ÅR HA VÄLVILLIGA hem i skilda delar af vårt land under sommarferierna mottagit och kärleksfullt vårdat många hundra af våra fattiga hufvudstadsbarn.

I år äro förhållandena svårare än de på länge varit. Hur skall det gå i år? Skola landthemmen äfven i sommar kunna och vilja mottaga några fattiga stockholmsbarn? Behovet är under nu rådande dyrtid naturligen större än förut, men svårigheterna för landhemmen hafva också i hög grad ökats. Vi våga dock hoppas, att det icke skall anses otillständigt, om vi äfven i år framställa en vädjan i samma riktning som föregående år. Nöden har ingen lag. Kanske äfven för instundande sommar några hem äro i den ställningen, att de kunna och vilja mottaga något feriebarn. När vi se och veta det stora behovet rundtomkring oss och dessutom hafva så många och rika bevis på välvillig hjälpsamhet och kärleksfullt förstående för våra föregående upprop, kunna vi icke annat än, äfven om det med kändedom om för handen varande svårigheter sker med en viss tvekan, framställa en vördsam förfrågan, som tillika innefattar en varm bön: Hjälp oss åtminstone i någon mån äfven i sommar!

De landthem, som vilja mottaga något feriebarn, torde godhetsfullt före den 10 juni anmäla sig till fröken Marianne Bolin, Karlavägen 59, Stockholm O., med uppgifvande af tydligt namn och adress (dessutom närmaste järnvägsstation eller ångbåtsbrygga). Resan till och från sommarhemmet betalas genom oss.

Stockholm i maj 1917.

K. J. Ahlberg, direktör, B. O. Aurelius, v. pastor Stina Beckstrand, fröken, Anna Bergström, fröken, Marianne Bolin, fröken, And. Branzell, öfverlärare, Ernst Carli, öfverlärare, Louise Danielsen, fru, O. Hansson, kyrkoherde, Ernst Klefbeck, komminister, G. Lindeberg, komminister, P. Gr. Persson, öfverlärare.

Och här är det min bepröfvade, duktiga Hanna, som utför det väsentligaste af den "husliga gärningen" och gör det utmärkt. Ja, jag kan tänka mig att du rynkar pannan och redan är färdig med en dräpande kritik. Men vänta litet och tag inte tvärt för gifvet, att jag styrt vår farkost direkt in i fördärfvet d. v. s. rätt in i konkurrensen med skapelsens herrar.

Tack vare Eriks mångåriga förbindelser med bokförläggare X. och tack vare mina språkkunskaper, har jag dels fått ett ganska väl aflönadt förmiddagsarbete med korrekturläsning och dessutom öfversättning af skönlitteratur. Det senare, som jag utför hemma, tilltalar mig särdeles; och det hela tillika med den under närmaste åren återkommande inkomsten af Eriks Järoböcker, kommer att inbringa hvad vi behöfva, och detta med en betydligt mindre apparat och med oändligt större trefnad än som kan falla på en jäktande inackorderingsfrus lott. Det kan inte hjälpas — du måste nu försöka tänka dig din enda feminina kusin med pennan i hand. Knäpp så samman dina händer och tacka en barmhärlig försyn, att du slipper se henne vid kontors- eller bankpulpeten eller i illvillig konkurrens med herrar lärare om en medelmåttigt lönad katederplats! Hufvudsaken är nu, att jag klarar mig — och låt detta släta ut de fula rynkorna och komma dig att lite mildare bedöma mitt själfdrågliga filltag. Och nu kan det för den här gången vara nog om mig och mitt.

Förresten skall man vara i ovanligt hög grad upptagen af sig själf, om man inte ganska snart kommer ur kretsloppet kring jaget i den här staden, såsom nu allt ter sig här i dessa förunderliga tider. Allt är osäkerhet, ovisshet och gungfly. Och öfverallt tycker man sig stöta på ytterligheter. Ängslan, jämmer och fattigdom; skämt, nöjen och vansinnig lyx. Det är den mest skärande kontrasten.

Vet du, när jag härom dagen på återvägen från mitt arbete mötte den ena damen efter den andra insvept i kostbara pälsverk eller sin allra nyaste vår-rigg, som säkerligen i mynt motsvarar en fattig familjs årsbehof, så rann mig i minnet något som Erik sade en gång — då jag lite kritisk yttrade mig om det oförminskade kalasandet där hemma i vår goda småstad — det var under första krigsåret. — "Låt dem, som ha godt om pengar, göra af med så mycket som möjligt på sådant som ger de fattigare arbetsförtjänst! Skulle lyx och öfverflöd upphöra under sådana här tider, så skulle allt bli sjufaldt värre". — Kanske hade han rätt.

Hurusom helst. Men inte tror jag i alla fall att många af dem, som här skruda sig i ett lyxfodral på ett par tusen, göra detta af filantropisk medkänsla med dem som tillverkat det. Lika litet som den brokiga publiken på restauranger, cabareter, maskerade och liknande lokaler offrar pengar i annat syfte än att skaffa sig själf en njutningsrik stund. Men — ändamålet helgar medlen. Lass basen! Jag är nu inte alls rustad att bli samhällsförbättrare. Och se'n jag förargat mig öfver människornas flackhet en dag eller två, så säger jag den tredje dagen till mig själf: "Tag det kun med ro, madam Pedersen!" och se till att du klarar dig själf och dina barn från alla blindskär. Jag kan inte heller neka till, att midt i allt finnes det mycket lustigt för både öra och

DAVID WALLIN: VÅRFERIE

öga. Tag fantasien till hjälp och tänk dig så ishavets pingviner, spaserande omkring på gator och torg i högklackade kängor och den nyaste vårdressen (må naturhistorikern i dig förlåta mig), då har du den mondäna stockholmskans silhuett ganska åskådlig för din syn och kan än en gång gnugga händerna i skadeglädje öfver det "fjolliga kvinnokönet". Men vänta ett ögonblick, stränge mästare Bengt! Silhuetten har oftast en utväxt till vänster af mer alldaglig kontur och efter formen att döma af manlig art. Det är också mycke riktigt den eleganta damens manliga följeslagare, "flirt", någons annans man eller den egna "lagvigde". I alla fall en herre, som

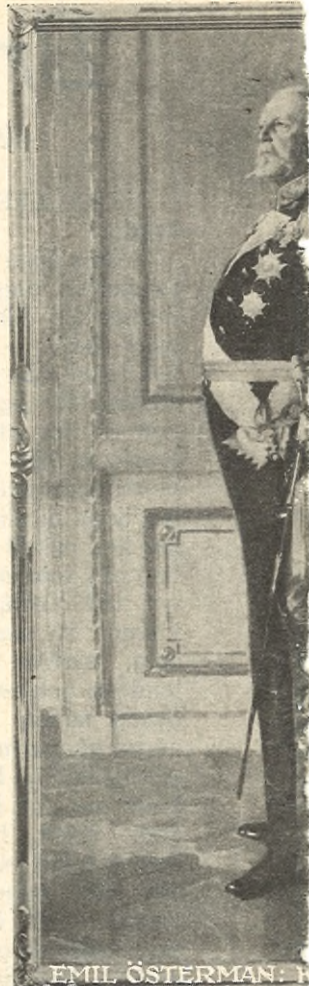
synbarligen är mycket nöjd med sin följeslagerskas "chica" uppenbarelse. Och det har han allt skäl till, eftersom han själf hör till de maskulina "fjollar", som inte vill ha vid sin sida något mer än ett grant skal — och såsom äkta man framför allt åtrår en starkt förgylld etikett, en skylt för egen materiell soliditet med dess ofta åtföljande skvalpiga hjärnsubstans, som jäser af idel fåfänga. — Vill en karl ha gås eller påfågel, då bör han också få gås eller påfågel!

Går man händelsevis i närheten af ett sådant par och är nog indiskret att lyssna till deras samtal, är det i allmänhet struntprat man får höra. Det kan man också ta med ro. Det är bara i stil med det hela. Men svårare är det att behålla sinnesjämvikten, när herrskapet börjar med fraser om tidens företeelser och och högljudt beklagar sig öfver alla försakelser... "Försakelser, inskränkningar, när man har pengar att betala med!" Det afskyvärda kriget, som inte ens tar hänsyn till person!

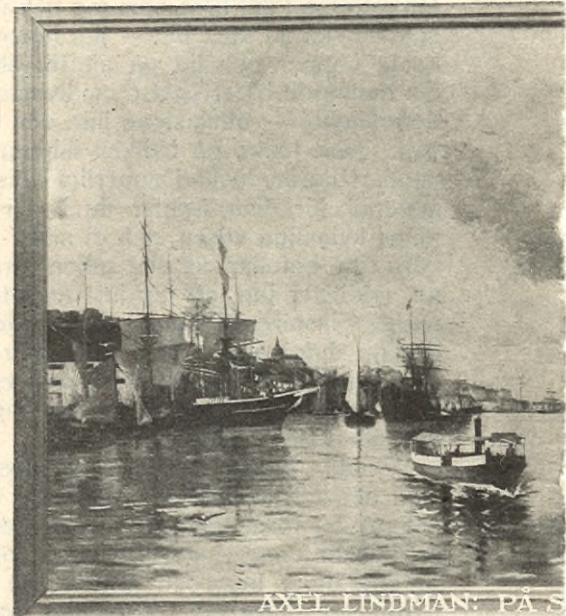
Ja, när jag tänker på denna alltför talrika kategori människor, som här dagligen uppenbarar sig, tycker jag rent af att de goda Småköpingsborna i all deras kalkborgerlighet nästan äro helgon. Om också det goda där inte trängt så djupt, så har inte heller det onda gjort det. —

Men nu ska' du inte tro, att här är idel Sodom och yllighet — gulaschfolk och deras själsfränder, brackorna i olika variationer. Liksom när man inför hafvet i storm tydligast ser det hvita skummet, under det att de djupplöjande vågorna äro kraften som

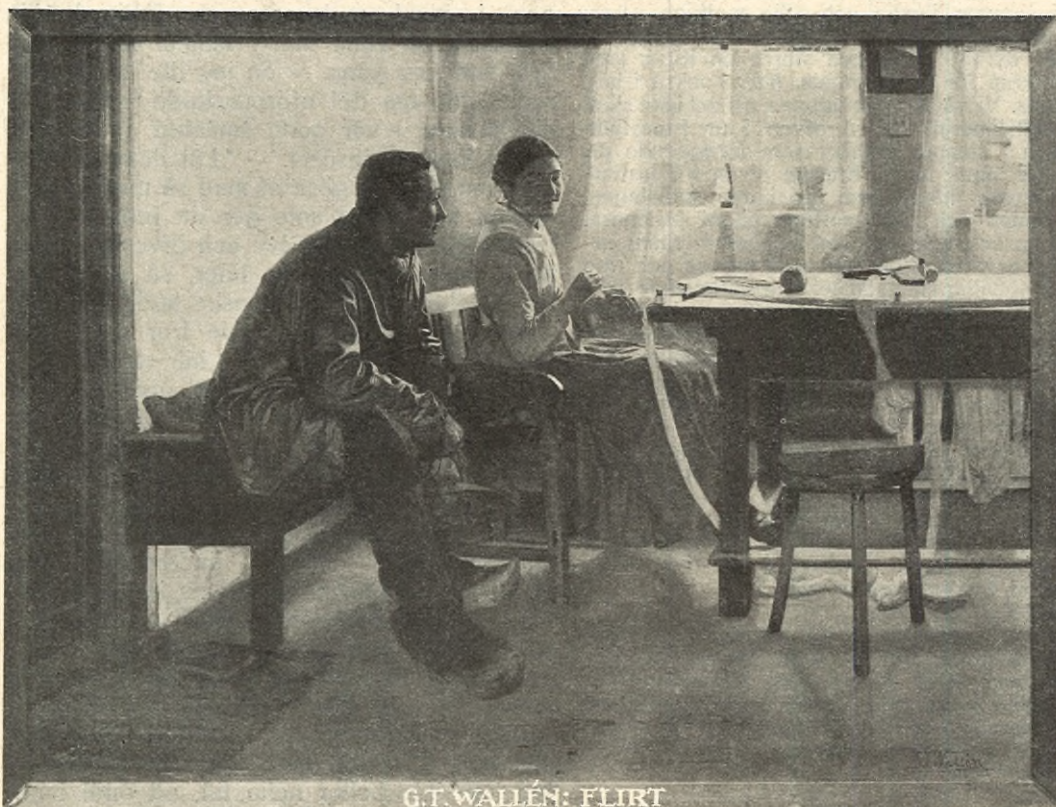
urhållkar klippan och omforma sandstranden, så är det också härvidlag. Vid sidan af den skumliknande människoströmmen, som dagligen böljar fram och sticker i ögonen, går en annan af motsatt typ och kvalitet. Det är de verkligt kultiverade, samhällsnyttiga af olika stånd, yrken och förmögenhetsvillkor, som tydligen äga så mycket personligt värde, att det gör sig gällande utan lyxskyltning, och som ha så pass mycken användning för tid och krafter, att de inte hinna med tjafs. Bland dem finns åtskilligt bemärkt folk inom både penningvärlden

EMIL ÖSTERMAN: PÅ S

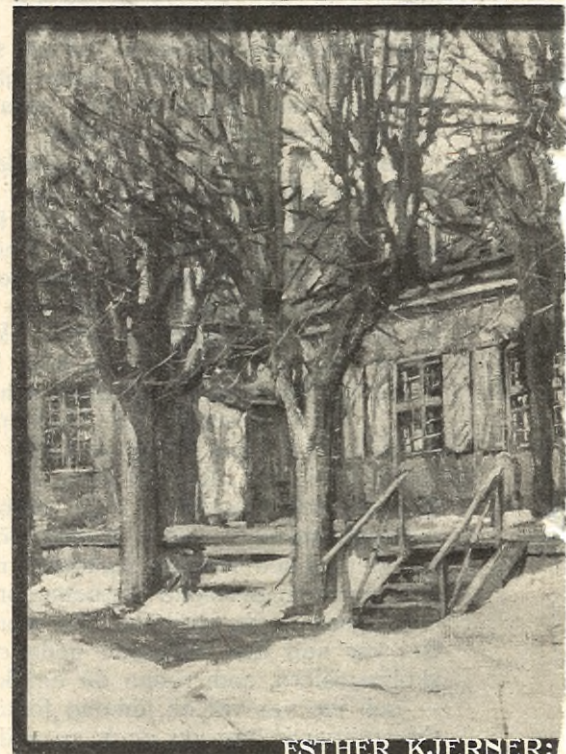
AXEL LINDMAN: PÅ S

G.T. WALLÉN: FLIRT

Svenska
Konstnärernas-för-
enings

ESTHER KJERNER: PÅ S

och de kretsar, där bildning och börd ange tonen. Och man kan i allmänhet lägga märke till, att just dessa undvika att på något sätt flaggskruda sin yttre människa — eller uppträda med något slags iögonfallande åthäfvor. Därtill ha de för god takt och ha troligen äfven bättre användning för sina pengar. Hvad som i yttre afseende utmärker dem är förnäm enkelhet och måttfullhet. Det är inte heller dem, som de gälla, glåporden och de halfulla gnistrande ögonkasterna från grändernas, bakgårdarnas och skumraskets vanlottade folk.

Af det slaget finns här många, skall du tro, alltför många liksom i alla storstäder. Och nu kanske mer än någonsin, trots allt som göres för att lindra nöden. När det inte ges arbete åt fattigman, hvad hjälper det då att ha "kor!" på alla möjliga lifsmedel? Och på samma sätt är det väl nu öfverallt i landet.

Men, hvad det lider blir det kanske än bistrare tider. Och det är just, hvad en del af det svenska folket bäst behöfver.

Nu börjar du kanske undra, om det mångskiftande, jäsande lifvet här i centrum inspirerat mig att bli krigstrumpetare. Ingalunda. Ehuru jag inte kan neka till att jag börjat känna det lite kusligt efter de senaste händelserna ute i världen — och här i landet äfven. Hvilken normal människa önskar ej fred? Men allting flyter och är opålitligt. Och vi ha ju lite emellanåt under senaste halfåret fått bevittna, hurusom det ena storbråkande fredsfåret efter det andra helt plötsligen uppenbarat sig som en ilsket stridslysten horn gumse. Och ser du,

min käre besinningsfulle kusin, det är just detta som ingifvit mig fruktan för en våldsammare väckelse ur dröm och fantasi. En förvandling som egentligen inte borde vara så öfverraskande då man förstår, hvilka intressen som ligga där bakom och har lärt sig inse, att bakom de mest storordigt deklamerande ideal-loftalarna döljer sig de krassaste materialister. Men äfven den allra ärligaste fredlige kan råka ut för en situation, då den mänskliga självbevarelsedriften tvingas att slicka upp hufvudet och måste inse att realiteter finnas, som hvarken pratas omkull eller viftas omkull med ljufligt svalkande palm-

blad. Och mitt obetydliga jag tycker nu bara som så, att i en hård tid af idel brutal verklighet har ingen rätt till att ödsla krafter, tankar och stunder på joller om de fjärran idealen, de spindelväfssköra drömmarna. Då är det bara att låta den ömskinnade handen gripa till de grofva verktyg som tiden kräfver — liksom alltid, då det gäller kampen för tillvaron.

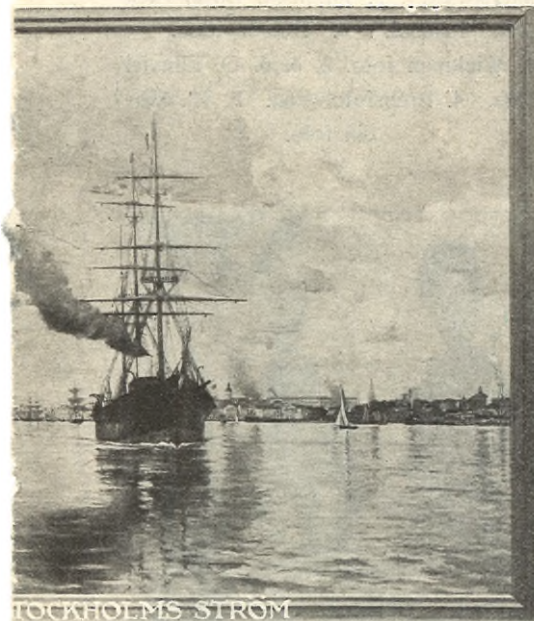
Det sista var ett bra ord i rätta ögonblicket, ty det påminner mig om att min egen lilla privata kamp för den saken, bjuder mig att tvärt sluta den här episteln för att i stället öfversätta ett kapitel roman, innan det blir kvälldags. Lef och må! Och var hjärtligen hälsad från de tre ungdomarna och din pennfäktande kusin
Barbro.

IVAR KAMKE: FRU KÄTHE KAMKE

KONUNG OSCAR II

STOCKHOLMS STRÖM

EN GAMMAL GÅRD

Vårut-
ställning i
Liljevalchs
konsthall.

E. Holmén och
C. G. Rosen-
berg foto.

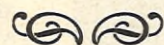
EDVIN OLSSON OLLERS: HVITA STADEN

Bland etnogra- fica

PROFESSOR HART-
man är en trollkarl —
det är det första som
faller en in, då man från
gamla Vetenskapsaka-
demiens ledsamt gran-
nitgrå förstuga stiger in
till Japans blommande
trädgårdar och med ens
finner sig omhvärd af
den yttersta Osterns be-
tagande, främmande kul-
tur. Att tänka sig att
alla dessa dyrbarheter ha
legat och slumrat i kis-
tor som om de graf-
lagts, en del ända sedan
Vanadisexpeditionen
1885, och att det är pro-
fessor Hartmans energi
vi ha att tacka för att de
nu återuppstått till en ny
vår. Enskilda mecenat-
er ha skänkt medel vis-
serligen, men hvem har

på Riks- muséet.

påverkat dessa om icke
Etnografiska afdelnin-
gens chef, som dock
icke ännu på långt när
anser sig ha nått sitt
mål. I kistor och koffer-
tar ligga packor af tex-
tiler, massor af andra yf-
terst värdefulla etno-
grafiska föremål och
vänta på att få utrymme
till den svenska allmän-
hetens och våra veten-
skapsmäns gagn och
nöje. Att gå omkring på
denna utställning är som
att fingra på en jätte-
jordglob, men hvad som
på kartan är rödt, grönt
eller blått är här ersatt
med typiska föremål från
de folk, som lefva på de
olika fläckarna af jord-
klotet.

Vi ha kommit hit med

1. Kronprinsen, professor Arrhenius,
greve Birger Mörner, professor
Hartman m. fl. åhöra en konsert från
exotiska musikinstrument. 2. Inter-
riör af tehuset. 3. Grefve Birger
Mörner i en af sina utställningssalar.
Föremål från forskningsresan till ty-

ska Nya Guinea 1913—1914. 4. Af-
gudastolarna (greve Mörners forsk-
ningsresa). 5. Japanska trädgården
med tehuset. 6. Palmhyddan. —
1. Wickman foto. 2, 3, 6. O. Ellqvist
foto. 4. Pressfotobyran. 5. Th. Mo-
din foto.

Halfguden Sakata-no-Kintoki. Pressfotobyran.

sterträdgård, bland andra den allt tålande aspedistran, som är inhemsk i Japan. Blommande körsbärsträd saknas icke heller, lika litet som en hög gräslignande bambu, som man tycker sig höra susa för vindarna från bergen.

Utanför tehuset håller ett gatusångarpar till. Han är icke någon skön ung trubadur och hon har säkert hvarken röst eller skola, men figurerna äro utförda med den naturalistiska fulländning, som är utmärkande för Japans konst.

Det religiösa Japan är företrädt af ett shintoaltare med präster och en prästinna och ett buddhaistiskt sådant samt af den fruktansvärda halfguden Sakata-no-Kintoki, som är i färd med att kasta ärter efter onda andar. Här finnes oändligt mycket mera att fördjupa sig i för den som har tid och lust, men sedan vi beundrat den oändligt förtinade färgskalan på en broderad kimono i bronsgrönt och gråblå, gå vi öfver land och vatten till Ceylon med den intressanta samlingen i trä skurna, målade masker. Somliga äro kulföremål, men andra bära tydliga spår af att vara porträtt. Så är också fallet. Det är legendernas furstar och furstinnor, som på detta sätt afbildas.

Kvinnornas insats i kulturen söka vi alltjämt, men den har icke lämnat många synliga spår då vi komma till Melanesien och Nya Guinea, som representeras af greve Birger Mörnors storartade samlingar. Där finns en gävel till ett ceremonihus från ön Tabar utanför Nya Mecklenburg, som intet museum i världen lär äga maken till och som med sina i de torkade palmbuden, som kläda vägen, half dolda förfädersbilder ger ett mycket starkt intryck af det folk, som utfänt och byggt detta hus. En massa dansskört, bröstprydnader och halsband tilldra sig uppmärksamheten, men de äro i de flesta fall afsedda till prydnader åt män-

det målet att söka efter kvinnornas spår i de skiftande kulturerna, som här äro representerade.

Den japanska teeceremonien, af hvilken ett moment är framställt i det utsökta lilla tehuset som synes på vår bild har väl utformats af kvinnor. Denna ytterst viktiga och noga föreskrifna ceremoni finnes skildrad med stor sakkänedom af en i Japan bosatt svensk dam, fru Ida Trotzig, som en gång i Idun skildrat japanernas invecklade blomsterceremonier. Tehuset har af professor Hartman försetts med en liten trädgård, som absolut hör till ett sådant ställe i Japan. Vistarian faller i fylliga blåviolettera klasar kring ett slags pergola, som omger den lilla byggnaden och i trädgården återfinns man en mängd gamla bekanta växter från den svenska husmoderns fön-

Japanska gatufigurer. O. Ellqvist foto.

de måtte klirra när hon rör sig, och det gör hon säkert lätt och graciöst.

Vi få heller icke glömma en af Etnografiska afdelingens allra största attraktioner, musiksalen, där man kan få lyssna till själfva själen hos de främmande folken. Kärleks- och stridssånger, dansmelodier och tempelmusik äro här fonografiskt samlade och kring väggarna stå eller hänga olika slag af musikinstrument från de mest skilda delar af världen. Ur doktor Torild Wulffs samlingar har battiktyget hämtats, som pryder väggarna och ger en lämplig bakgrund åt den exotiska musiken.

Skulpturhallen med reliefer och afgudar från Mexiko och Centralamerika har många intressanta saker att bjuda konstnärerna och intill denna har inredts en ateljé.

Praktstol från Peking. Th. Modin foto.

nen. Dock är det väl troligt att kvinnohänder beredt barktyget, utsytt det konstrika mönstret i musselskal eller trädträsgrönskimmrande skalbaggeben på ett snöre till halsband.

Från trakten af floden Ranu i Nya Guinea kommer en högst underbar kvinno prydnad en "cul de Paris", som öfverträffar äfven de djärfvaste turnyrer från denna stad. Tänk er en flätning af kvistar afsedd att bäras omkring lifvet och midt bak utgår från denna i en djärf båge en målad träställning med människofigurer och försedd med ett bräm af korta fjädrar. Inför de tibetanska praktfulla kulturföremålen af guldbrons eller porslin i nästa sal stannar man gärna en stund och man kan icke undgå att beundra de siamesiska sidenväfnaderna i olika randningar, handväfda naturligtvis, med klara säkert sammanslidda färger. Dessa sidestycken, som torde vara omkring en meter breda sys ihop på bredden, läggas om lifvet med den öfverflödiga vidden invikt och så fäster siamesiskan ett skärp omkring och har kjolen färdig.

I den intressanta antropologiska afdelingen ha vi fäst oss vid modellen af en herrero kvinna från Sydafrika. Hon är täckelig men ganska svart, klädd i antilopskinn med håret utåt och på hufvudet bär hon ett slags mössa af detta skinn med två vingliknande prydnader, som äro mycket klädsamma för hennes skygga, vilda typ. Men det märkligaste är hennes smycken af järn och utsågade snäckskal. Hon har massor af armo- och fotringar besatta med spikhufvuden eller tunna snäckringar uppträdda på snodder. Hvac

Herrero-kvinna från tyska Sydvästafrika. O. Ellqvist foto.

Professor Hartman. O. Ellqvist foto.

Lisbeth Juel, en 13-årig konstnärinna.

Hennes mor är den bekanta målaren Astrid Kjellberg-Juel, som särskildt med sina barnporträtt väckt berättigadt upseende. Fadern är författaren Erik Juel. Redan som helt liten började Lisbeth att teckna, och att få sitta med en penna i hand eller en färglåda framför sig har alltid varit hennes käraste nöje. Någon undervisning utöver den i skolan vanliga har hon dock ej fått. Hon hämtar allt ur egen fatatur och har verkligen en hel del att hämta där.

För några år sedan flyttade lilla Lisbeth med sina föräldrar ut till Berlin och det är som om storstadslifvet ytterligare skärpt hennes iakttagelseförmåga. Ett af de utmärkande dragen i Lisbeth Juels små arbeten är nämligen den vakna och mogna blicken hon har för olika situationer i lifvet, för stilarter och stämningar. Om någon kunde begripa, hvar flickan fått det eller det ifrån, hvar hon sett den eller den stilen, är en undran som ofta undsluppit hennes föräldrar. Någon lärdom vill hon som sagt ej ha och ej heller måla eller teckna efter andras idéer eller uppslag. Helst sysslar hon med miniatyrteckningar och silhuetter. Med otrolig noggrannhet arbetar den lilla målaren ut toaletterna, ögonbrynen och en massa smådetaljer på de damer hon ur minnet eller ur egen fantasi skapar. Hennes silhuetter äro också minutiöst väl utförda. Allt hvad hon tecknar eller målar är i miniatyrformat, och tyder på att hon med tiden kan bli en utmärkt miniatyrmålaren. Det är ju ännu bra tidigt att profetera om den unga damens framtid, men så mycket är säkert att Lisbeth Juel har en begåfning som det borde vara skäl att taga reda på. Miniatyrmålningens konst har ju på sistone åter blifvit modern och denna nobla och graciösa konst är ju särskildt passande för damer. Än så länge vet Lisbeth Juel ej riktigt själf hvad hon helst vill studera, men att måla och rita är det roligaste som finnes, är hon för sin del öfvertygad om.

"DET AR SA TROTTSAMT ATT ALLTID VARA underbarn," sade en lifen violinvirtuos som för några år sedan gästade Stockholm på en af sina konsertresor jorden rundt. "Man får aldrig vara som andra barn utan måste alltid tänka på att spela och akta sig för förkylning och sådant." Den lille mannen hade utan tvifvel rätt. Det är säkerligen mycket frötsamt att vara underbarn, vare sig det nu är med en violinstråke eller pensel i handen eller vid pianot. Underbarnen fylla ju ej heller alltid när de växa upp de förhoppningar

Från scenen och estraden.

INTIMA TEATERN GER SOM AFSLUTNINGSPROGRAM en engelsk komedi "Jeffery Pantons historia" af Alfred Sutro. Vi ha sett betydligt bättre alster af samma författare, men också sämre af andra med större namn än Sutro. Herr Lavén spelar hufvudrollen, en excentrisk och rik historiker, som efter en del motigheter från sin systers och sin förre ästmös sida blir gifv med sin amanuens. Med det torrt humoristiska sätt, på hvilket han framställer denne Jeffery blir pjäsen ganska underhållande, och med fruarna Appelbergs och Erastoffs samt fröken Nelsons fagra ansikten, hvilka förekomma växelvis i alla fyra akterna, får den också ett ej obetydligt skönhetsvärde.

Sångsällskapet O. D. gaf sin sedvanliga värkonsert i Auditorium för en entusiastisk åhörarskara, som ej hade lämnat en enda plats i den väldiga rotundan obesatt. Ett par gluntar ingingo i det väl valda programmet, en anordning, som gjorde sådan effekt, att dessa klassiska Wennerbergare hädanefter böra få vara med vid hvarje studentkonsert.

Till Vasateatern har en del af Svenska teaterns ensemble öfverflyttats och dess nya program i säsongens elfte timme, ett tyskt lustspel, "Pärhalsbandet" af Lothar Schmidt, är underhållande och roligt. Publiken får glädja sig åt sina favoriter fru Brunius, hrr Gösta Ekman och Brunius och dessa tyckas ha verkligen roligt åt att uppföra detta lättflytande, skickligt gjorda stycke med sin snabba dialoa. Samspelet var verkligen förträffligt och äfven birollerna, som fylldes af fruar Klintberg och Lydia Molander och fröken Margareta Riego samt hr Bryde icke att förglömma, gjordes med fart och skicklighet. Komedierna rör sig om ett pärhalsband, som herr Ekman som uppträder i skepnad af en medelålders bankir, skänkt sin hustru fru Brunius under en tid då hans ekonomi var lånat ifrån lysande och som han påstår sig så småningom med oerhörda ansträngningar afbetalt. Halsbandet är emellertid falskt, hvilket nära nog blir uppenbart, då det en vacker dag blir stulet. Hur situationen räddas och halsbandet kommer tillbaka gör sig bättre på scenen än i en redogörelse.

ETH. K.

äre- och penninglystna föräldrar och impresarier fäst vid dem. De proppas fulla med lärdomar af alla möjliga slag, men ha då de skola ge ur egen fatatur, just ej något originellt att säga. En helt annan och säkert mycket lyckligare art af underbarn äro de, som fritt få utveckla den begåfning de fått, som få arbeta och skapa efter sin egen barnsliga förmåga och så småningom söka sig fram till något mer betydande och moget. Ett af dessa "naturbarn", om vi nu få kalla det är den lilla Lisbeth Juel, som vi härmed presentera för Iduns läsare.

Den lilla konstnärinnan har nyss fyllt 13 år och dock hunnit visa en alldeles förbluffande begåfning för teckning. Hon har också godt påbrå.

Fina och välgjorda

Barn-Kläder

för Flickor och Gossar i alla åldrar.
Treftiga modeller. Billiga bestämda priser.

PAUL U. BERGSTRÖMS DROTTNINGGATAN 74,
STOCKHOLM.

Recept å Pannkakor och Plättar af SVALÖFS KORNFLINGOR.

Beredning: I ljum mjölk röras så mycket korngrönsflingor att en vanlig pannkakssmet bildas, till hvilken litet salt och socker sättes. Om så önskas, kan med fördel 1/4 ävtemjöl inblandas i flingorna. För hvarje liter mjölk iröres i degen två à tre äggulor samt de till skum vispade äggvitorna. Degen gräddas ljusbrun i smör och serveras med sylt eller socker.

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATFÖRORDNING FÖR VECKAN 27 MAJ—2 JUNI 1917.

SÖNDAG. (Pingstdagen). Frukost: Smörgåsbord; stekt abborre med potatis; kaffe eller te med scones. Middag: Inkokt lax med mayonnaise; njurkalstek med grönsaker; glace pudding.

MÅNDAG. (Annandag Pingst). Frukost: Smörgåsbord; fransk omelett; kaffe eller te. Middag: Färstufning med ris; vaniljesufflé med sylt.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; hackis af kalf (rester från söndag); kaffe eller te. Middag: Strömmingsflundror med puré af torra gröna örter; mannagrynsvålning.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; nudelgratin med svamp; kaffe eller te. Middag: stekta palsternackor med stekt lök och potatismos; äppelsoppa med risgrryn.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; fläskomelett; kaffe eller te. Middag: Nässekål med prinskorv; väfflor med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; välling; sillås med potatis; kaffe eller te. Middag: Stekt rött sidfläsk med spenat; majsna-krämm med blåbärskompott.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; gröt af kornflingor med mjölk; ägg; kaffe eller te. Middag: Blodpudding med lingonsylt; vinsoppa.

NYA WERMLANDS-TIDNINGEN
Etabl. 1850 Karlstad Etabl. 185 Rikstelefon namnanrop Länstidningen
Värmlands enda dagliga tidning.

GAHNS

ÄKTA

ASEPTINTVÅL

OCH

BORLANOLINTVÅL

cocosoljetvål i stänger,
tillverkas fortfarande och
- äro af god kvalitet. -

RECEPT:

Glacepudding (f. 8—10 pers 2 dcl. tunn gräde, 1 stång vanilj, äggulor, 1 hg. socker, 50 gr. biskvier, 10 ränklor eller 6 päron, dcl. extra tjock gräde.

Beredning: Den tunna gräden kokas upp med vaniljstånge och får stå övertäckt 20 min. Få att draga. Äggulorna röras med sockret, i en kastrull, 15 min., gräden tillsättes under vispning, och krämen får under fortsatt vispning sjuda öfver elden, tills den är tjock och pösig. Krämen upphälles och vi pas, tills den är kall. — Biskviern stötas fint, frukten får rinna a klyfves och urkärnas. Grädden vi pas till hårdt skum och nedrör försiktigt i krämen. I en vatten sköld och sockerbeströdd glaceform lägges krämen, de stötta biskviern och frukten hvaritals. Det först och sista varvet skall vara krän. Formen nedfrysas och får stå 3—4 tim. — Då glacen skall serveras tages formen upp ur isen, afskölje noga för att aflägsna allt salt, doj pas ett ögonblick i varmt vatten så att glacen lossnar lätt från formen. Formen torkas och glace uppstjälpes på skål eller fat med servett eller tårtpapper.

Färstufning med ris (f. pers.). 1 1/2 kg. lammbringa, 1/2 msk salt (8 gr.), 1/4 tsk. vitpeppar, 7 gr. flottyr, 35 gr. smör, 1 msk finhackad rödlök, 6 gr. finstört puré, 7 dcl. bulljong, 1 liten kvist timjan, 1 lagerblad, 1 liten purjolök, 2 morötter, 2—3 sockerrot vor, 1 selleri, 1 portug. lök. — Räs: 2 dcl. risgryn (2 hg.), 2 tsk. finhackad rödlök, 1/4 gr. finstört saffran, 3 msk. smör (60 gr.), 8 dcl.

PHOSPHO-ENERGON-PILLER

ee vid allmän svaghet, nervositet, överansträngning och sömnlöshet. ee

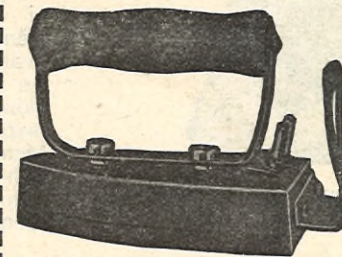
SÄLJES ENDAST I APOTEK

A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM
Receptant: PROFESSOR A. VESTERBERG.

Mellin's Food

är bästa föda för svaga och klens barn i alla åldrar.
Stärkelsefritt — lättsmält.
Köpes i apotek, speci- och drogaffärer.

VOLTA ELEKTRISKA VÄRMEAPPARATER

göra husmodersyslan
- lätt och angenäm -

ELEKTRISKA AKTIEBOLAGET

VOLTA

- ULVSUNDA PR STOCKHOLM -

Besök vår utställning Birger Jarlsgatan 21.

Mammas älskling badas alltid med SASOLTVAL.

kokande växtbuljong, 2 tsk. salt (10 gr.), 1/4 tsk. vitpeppar, 1 msk. kallt smör (20 gr.).
 Beredning: Köttet torkas med en duk, urvriden i hett vatten, hugges i jämna, vackra bitar, hvilka ingnidis med en blandning af salt och peppar och brynas i flottynen tillsammans med löken. Tomatpuren och 3 del. af buljongen spådes på och köttet får saktas koka omkr. 3/4 tim. Det flyttas därefter i annan

Risgrynen sköljas först med kallt och därefter med kokande vatten vatten och får rinna af väl. De fråsas därefter i smöret, tillsammans med lök och saffran i en järngryta. Buljongen spådes på, ett smörbebruket papper lägges öfver och grynen få koka i ugnen omkr. 20 min. De blandas därefter väl med det kalla smöret och kryddorna och läggas upp i kran på ett varmt serveringsfat. Köttet lägges mitt på fatet och såsen hällses öfver. Anrättningen garneras med persilja och serveras mycket varm.
 I stället för saffran kan curry användas.

Stekta palsternackor (f. 6 pers.). 1/2 kg. palsternackor 4-5 st., 1 lit. vatten, 2 tsk. salt (10 gr.).

Till panning och stekning: 4 msk. mjöl (40 gr.), 3 msk. smör (60 gr.).

Stekt lök: 1 portug. lök, 1 msk. smör.

Beredning: Palsternackorna sköljas, borstas väl, men skrapas ej. Påsättas i varmt vatten med salt och få koka, tills de äro mjuka, hvilket prövas med en vispkvist. De läggs upp på en duk och skalet afdrages genast, hvarefter de få kallna. De skåras därefter i aflånga eller runda skivor, hvilka vändas i mjölet och stekas vackert gulbruna i smöret. Löken skalas, skåres i skivor och brynes vackert i smöret. Palsternackorna upplåggas på varmt fat, garneras med löken och persiljan samt serveras med potatismos.

Nässelkål (f. 6 pers.). 2 1/2 - 3 lit. spåda, färsk nässlor, 3 lit. vatten, 1 msk. salt (till förvällning) 1 liten knippa gräslök, 1 handfull körfvel eller 1/2 tsk. finstött fänkål, 2 msk. smör (40 gr.), 4 msk. mjöl (40 gr.), 2 lit. efterbuljong, salt, socker, vitpeppar, 1 tsk. kallt smör.

Beredning: Nässlorna rensas och sköljas ytterst väl. De förvällas i 15 min. utan lock, läggas på sikt, spolas med kallt vatten och få afrinna väl. Körfveln och gräslöken rensas, sköljas, vridas i en duk och hackas fint tillsammans med nässlorna, hvarefter de passeras genom sikt. Smör, nässlor och mjöl fråsas 5 min., den kokande buljongen spådes på, litet i sänder, och kålen får koka med springa på locket omkr. 1 tim. Den afsmakas noga med kryddorna (med fänkål, om körfvel saknas) och serveras med gueneller af fiskfärs, förlorade ägg, eller äggkuler. — Konserverade nässlor kunna med fördel användas. På samma sätt beredes soppan af hackad, konserverad spenat.

FRÅGOR

(Forts.)

Nr 191. Kära Idun, goda vän, hjälp mig reda mitt lufs problem! Det var i somras som vi träffades, han och jag, bland hundra andra människor. Han tog initiativet till presentation, och det underliga hände, att i samma sekund min hand hvilade i hans, ropade det i mitt hjärta, att han var »Han», den ende för mig. Men mitt förstånd reagerade mot dylik sentimentalitet, jag var ond på mig själf för sådana griller, och jag blef stel och ovanlig i hans sällskap. När mitt hjärta kved, stillade jag det alltid med den tanken: Det här går snart öfver. Nu har det varit höst och vinter sen dess, och det har blifvit väl, men ännu har det inte gått öfver, och det fastän samvaron bara räckte 14 dagar och vi inte ens under den tiden träffades dagligen. Jag vet ingenting om hans tankar och känslor. Ingen skriven rad har växlats mellan oss. Att lifvet än en gång skulle sammanföra oss två, därtill finns knappast någon möjlighet. Hvad skall jag nu göra? Tillfälle till giftermål har jag på annat håll men mitt hjärta ropar hårdnackadt nej. Skall jag då framleva hela mitt lif i ensamhet, endast ägande detta minne, som knappast är något att minnas, då jag gärna vill ha det annorlunda?
 Aido.

Nr 192. Frågar härmed om någon af Iduns läsarinor vill gifva mig några upplysningar och råd. Är förlovad och ämnar gifva mig nu, men ej ha bröllop. Har tänkt viga i Svenska kyrkan i Köpenhamn. Bör meddelande därom göras och ställas till hvem. Hvad blir kostnaden och när erlågges den. Bör brudgummen bära frack, damen är ju resklädd. Måste vittnen medfölja härifrån. Vill ju undvika alla onödiga utgifter, men ändock försöka skilja den dagen från alla andra.
 Skånska.

Nr 193. Vill någon af Iduns läsarinor lämna adresser till barnhem i Stockholm där man kan få en liten gosse mellan 2-4 år, som icke har föräldrar.

Nr 194. Härmed frågas om jag möjligtvis kunde erhålla några bra bakrecept å småkakor, tillverka de af rismjöl i stället för hvetemjöl, som nu är så ondt om. Har hört att småbröd numera bakas så mycket af rismjöl. Svar snarast till Lisemor.

FERROL

är det kraftigast optifigvande och mest stärkande af alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättmält fördrages det af den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet af största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tagas af såväl barn som vuxna.

Tillverkas å **APOTEKET VASENS DRUG-HANDELS LABORATORIUM, STOCKHOLM.**

Originalflaskor om 500 gram, Pris Kronor 2.25

BILLIGT! - Finnas å alla apotek - **BILLIGT!**

Elegant

kemiskt tvättad o. pråsad blir Eder kostym, klänning, kappa eller överrock, om densamma insändes till **Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri-A.-B. Göteborg.**

GENERANDE HARVAXT borttages på ett par minuter med sedan många år bepröfvadt medel, utan att efterlämna märken eller rodnad. Sändes i diskret förpackning med bruksanvisning mot postförskott kr. 3:— plus porto. Damfrisørsalongen Västerlånggatan 64, Stockholm. St.

Prima Engelska Antracit, Hushållskol och Koks
 ständigt på lager till lägsta dagspriser.
LAVENS KOLIMPORT-A.-B.
 Tel. Allm. och Riks
 Namnanrop: Lavens Kolimport.

"La Mascotte"

Crème och Teint-extrakt skyddar och förskönar huden som intet annat.

Fås öfver hela Skandinavien. Efterfrågan större än någonsin.

Nyhet!

"La Mascotte" Nagelvatten.

Det bör ej vara damerna obekant

att man med Gooda-Jästmjöl når det bästa resultatet vid småbak.
 Säljes i burkar å 15, 25 och 50 öre.

Handelsaktiebolaget Sten Sjögren & Co.

Bad och Tvätt!

Tvättning, mangling och strykning af privatkläder utföres på ett i allo förstklassigt sätt i **Mälärbadets Bad-, Tvätt- & Strykinrättning.**

Mälärbadets priser å bad och tvätt alltid de lägsta.

(Tvättinr.: Allm. 9344 Badet: Allm. 9343 Riks 3815 Riks 3814)

Ferrin

Fås på apoteken.
Bästa järnmedel, aptitgivande, styrkande, Föreskrifves af många läkare. Apoteket Lejonet, Malmö.

SYDSVENSKA KREDIT AKTIEBOLAGET,

Drottninggatan 4,

utfärdar resekreditiv, betalbara på de flesta europeiska och utomeuropeiska bankplatser, ombesörjer telegrafremissor till in- och utlandet.

Fondafdelning. Notariatafdelning. Kassafack.

BENNO BECKEMANS FOTOGRAFISKA MAGASIN
 15 DROTTNINGGATAN 15 STOCKHOLM.
FRAMKALLAR-KOPIERAR-FÖRSTORAR

© PÄRMAR ©

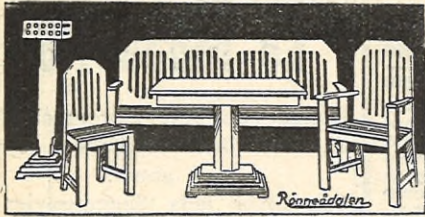
till IDUN kunna erhållas hos hrr bokhandlare eller direkt från IDUNS EXPEDITION, mot likvid i postanvisning, till följande priser:
 Röd pärm, med guldtryck, till "Idun" . . . Kr 1: 50 + porto 30 öre
 Röd eller grön pärm till "Iduns Romanbibl." " 0: 50 + " 10 "
 Röd eller grön pärm till "Iduns Hjälpreda" " 0: 50 + " 10 "
 Samtliga tre pärmar . . . . . 2: 50 + " 30 "

ETABLERAD 1752. När ni tager ett piller, så tag ett **Brandreth's Piller**
 Rent vegetabiliskt Alltid verksamt.
 Brandreth's Piller rensa blodet, magen och inälvorna samt underlättas matsmältningen. De stimulerar levern, aflägsna dålig galla och andra fördärfvade afsöndringar. De styrka, regulerar och rensa hela systemet.
 Vid förstoppning, svindel, sömnlöshet, belagd tunga, dålig andedräkt, hufvudvärk, magsmärtor, dålig, ofullständig matsmältning, lever-sjuka, gulstot och hvilken annan opasslighet som helst komma af örent blod.
 Säljas på alla apotek.
Allcock Manufacturing Co., Birkenhead, England.

ETABLERAD 1847.
ALLCOCK'S PLÅSTER
 Universalt botemedel mot Smärtor. Hvarsomhelst, där man har ondt bör et plåster läggas.
B. Brandreth

Vägen till makt, går ofta genom skönhet
 hvartill främst bidrager Vackra Naglar använd där för alltid.
LYX
 nagelpulver

GARNITYR 255.

Hvita, moderna TRÄDGÅRSMÖBLER

i många olika u föranden. - Begär vår katalog - Rönneådalens Aktiebolag Stockamöllan Tel. 5.

N:r 195. Hur rengöra svart mocca-skinn på skodon? Svar snart till Lisemor.

N:r 196. Vore mycket tacksam på få veta namnet och hvar man kunde få köpa några billiga goda och trefliga böcker, som passar för en sjuk yngling? Anna-Lisa.

N:r 197. Underteknad, som håller på att studera till lärarinna, ber härmed Iduns ärade läsare och läsarinor om ett råd. Har nu snart

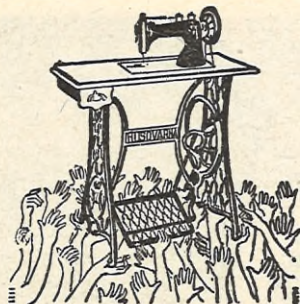
gått ett år vid seminarium och har under denna tid länat pengar till studierna af min syster, som är småskollärarinna. Då nu allting är så dyrt och nästa år kanske värre räcker ej hennes lilla lön för oss båda, utan jag blir då nödtvungen, att sluta med första året, såvida ej någon vill hjälpa mig med ett litet lån. Hvet ej hvem jag skulle vända mig till. Säkerhet kan lämnas. Fattig elev.

N:r 193. Skulle någon af Iduns läsare kunna upplysa mig, hvar det finnes någon skola, som vore som ett hem för en liten 7 års gosse som nu till hösten skall börja läsa.

Posterfar i Göteborg. N:r 199. Vore tacksam om någon kunde rekommendera en verkligt skicklig nervläkare, antingen här i Sverige eller Köpenhamn.

Nervsjuk. N:r 200. En medelålders dam, frisk och huslig, kunnig i matlagning och ett hems skötande för öfrigt, samt något musikalisk, är för sitt uppehålle beroende af plats eller, om det möjligen finnes någon möjlighet att få ett själfständigt hem, då man endast äger 5 å 600 kr, att disponera öfver. Någon liten affärsförelse eller dylikt vore äfven i mitt intresse, men penningsumman är för liten, ledsamt nog.

M. S. prenumerant.

Eu uppbyren symaskin.

Solid konstruktion. Svenskt fabrikat.

Husqvarna Symaskin

SNÄLL, BJLDAD, 16-19 års flicka får plats 1 juni i ung tjänstemanafamilj, där 2 flickor om 2 o. 3 år finnas, att jämte husmor, mot fritt vivre och någon lön, utträtt alla inom ett hem förek. göromål utom tvätt och skurning. Familje medlem. Sv. med ref. o. foto. (ama-tör), som återändes, inom 8 dagar till »Hv.-A.», Tullkammaren Lidkö-ping.

16 ARS FLICKA, barnkär, helst tro ende, får plats. Adr. fru Karin Bergström, Oxelösund.

ANSPRÅKSLOS ordningsvan flicka, barnkär, något kunnig i sömnad o. handarb. erh. plats vid landtård i Värmland. Sv. med löneanspråk o. foto till »Landtård», Sunne.

FORESTANDARINNA för Ostergöt-lands Hemsjöds magasin önskas. Pl. tillträdes 1 augusti. Ansökan insändes före den 15 juni till folk-skoleinspektör A. Fridén, Linköping.

SEMINARIEBILDAD lärarinna önskas omkr. d. 25 juni för att läsa upp 2, ev. 3 flickor, som i följd af sjuk-dom varit frånvarande 1/2 värtår till kl. VI, IV o. II. Sv. med foto. ref. o. lönepret. till fru E. Ekengren, Ekebyholm, Rimbo.

Elever

i gobelinväfnad emottagas hos Amelii Fjæstad, Racksta, Arvika.

Governant

helst seminariebildad, undervisnings-van, med goda kunskaper, duglig, och musikalisk, sökes till prästgård i södra Skåne till d. 1 sept. att läsa med 2 barn, en 9-årig flicka och en nybörjare. Goda referenser fordras. Svar med fotografi och lönepretentioner före den 15 juni till kyrkoherde Centervall, adress Marsvinsholm.

Tjänstemannaklubb anställer en hushållsfröken och en kokerska.

Platserna skola om möjligt till-trädas 1 juni. Ansökningar med ref. o. foto till »Snabb uppgörelse», S. Gumalili Annonisbyrå, Sthlm f. v. b.

Bättre landbrukaredotter

c:a 25 år, kunnig i matl. o. städt., ordentl. o. pålitl. erh. plats omkr. d. 15 juli hos nygifta. Sv. med foto samt betyg o. närmare upplys-nang. lönepret. etc. till »J. R. 1917», Iduns exp. f. v. b.

Värdinna.

Hos tjänsteman i Skåne i god ekonomisk ställning, som nyligen blifvit änkan, erhåller flicka eller änka i åldern 28-36 år anställning såsom värdinna. Den sökande skall äga fördelaktigt utseende och glädt lynne, vara frisk och af god familj, välupfostrad och om möjligt mu-sikalisk samt besitta förmåga att uppfostra två barn i åldern 5 och 6 år. Hushållerska och städerska finnas. Ansökan med uppgift å lö-neanspråk och referenser och åtföljd af fotografi, som återändes, torde för vidare befordran insändas till denna tidning med påskrift »Au-gusti 1917».

Epidemisjukvårdsköterskeplatsen i Grythyttedistrikt

är ledig och tillträdes senast den 1 augusti. Köterskan skall vara bo-satt i närheten af Grythyttedehs station. Lön och tjänstgöringspän-gar de af landstinget bestämda. Sö-kande sände merit- och tjänsteför-teckning före den 25 maj till Epi-demisjukvårdsnämnden, adr. Grythytte-hed.

Bättre, äldre flicka

frisk, med glädt sinnelag och musi-kalisk, fullt kompetent att utan jungfru sköta ett litet bättre hushåll (3 pers.) får genast väl aflönd plats. Sv. till »Fruens vän», Rå-sunda p. r.

Husmoder-platsen

vid länssanatoriet i Sundsvall är till ansökan ledig att tillträdas den 1 instundande juli. Lön 600 kr., allt fritt, 4 ålders-tillägg å 100 kr. efter resp. 2, 4, 7, och 10 års tjänst. Ansökningar åtföljda af betyg, ål-dersuppgift och fotografi insändes senast till den 10 juni.

Sundsvall den 10 maj 1917. DIREKTIONEN.

SVENSKA KURORTFÖRENINGEN.

Bie Vattenkuranstalt, Katrineholm. Kneippbad. Starkt radiumhaltigt vatten. Skogsluft. Läkare: Professor Astley Levin, Sthlm.

Borg v. Norrköping. Alla slags bad o. behandl. lämpl. m. Rheum., Gikt. Åderförkalkn. Nervsjukd., Radiuminhal. Inack. i pens. o. sjukh.: 2,50-6,50 kr. Läk.: W. Bergwall.

Borgholm Kurort och hafsbad med sydlandskt öklimat.

Utm. bad. Tidsenl. utrustn. Väl fungerande vatten-o. kloakl. John Peyron, Engelbrektsplan 2, Sthlm.

Båstads Hafsbad o. Kuranstalt. 1/2 -1/3. Mildt, jämnt klimat, härl. läge, en af västkustens naturskönaste badorter. Läkare: dr Erik Witt, Båstad. Sjukgymnast T. Holmberg.

Dalarö Hafsbad. Vålk. kur. o. rekr. ort. Natursk. läge: hälsos. klim. Gytte-, tallb.-kolsyreb. etc. sjukg. Uppl. D. Uthyr.-byrå. R. 21.

Djursåtra Brunn, Versås. Lugnt, stilla, enkelt. Högt o. fritt läge. Järnkällor. Väl serverade bad. Hetluft. Elektr. ljusb. Om-sorgsfull massagebehandling. Billigt. Läk.: Hjalmar anderson, Uppsala.

Fiskebäckskil Hafskuranstalt v. Västskusten. Ren, dammtri hafsluft. Alla sorters bad. Massage och sjukgymn. Bill. lefnads-kostn., stor rymd. matsal. Läk.: Lif-med. Emil Jacobsson, Sthlm.

Fjällnäs Sveriges högst belägna luftkurort, c. 800 mtr. ö. h. I björkskogsbältet. Lämplig rek-reationspl. Härl. fjällnatur, godt bord, c. 80 rum. Juni-aug. Läk.: H. Laurell.

Furusund Hafs-o. Gyttejob. i Sthlms skärg. 3 tim. fr. Sthlm. Alla sorters bad, gymnastik, mass. 5 hotell, 50 villor. Läk.: Dr Emil Zander, Sthlm. (Spec.: Hjärtsjukd.).

Grennaforssa vid S. stambanan. Berömd järnkälla. Gytte- o. med. b. Mildt barrskogskl., härl. luft. Sjö. Bost. i brunnsparc. Adr.: Moheda. Läk.: E. G. Eklund.

Gustafsberg vid Uddevalla. Härl. läge vid västkusten. Barrskog. Radioaktivt vatten. Alla brukl. badform., spec. gyttejob. Sjukgymn. Läk.: Dr Rosengren.

Götarp pr Gnosjö, Jönks län. Naturskönt, högt läge i skogrik trakt vid sjö. Vanl. badf. god järnkälla. Bill. Rikst. Massör. Läk.: G. Linge, Lund. Begär prosp.

Helsjöns kurant. Horred, Väster-götl. Reum., gikt, nerv-o. hjärtsjukd. Nutida bad, spec. gyttejobad. Lämplig rekreatiionsort. Barrskog. Godt bord. 26/5-8/9. Läk.: Klas Björkman.

Hjo Badanstalt. Sundaste läge i den förtj. Guldkroken v. Vättern. Utm. bad. Nytt strandbad. 1:a kl. bost. God mat. Läk.: Dr B. Tengstrand, Sthlm. För gymn. o. mass. Dr H. Ekberg, Sthlm.

Hällby Brunn (mell. Eskilstuna o. Torshälla). Ypperl. komm. Starkt radioaktivt järnkälla. Fullst. badanst. o. Kneippbad. Härl. skogsluft. Bill. Säs.: 20/5-1/9. Läk.: Nils Wennström, Sthlm.

Hälsans Brunnsanst., Hälsingborg, v. Öresund. Sofiakällan. Järnkälla. Alla med. badf. Härl. strandbad. Reum., magsjkr., skroful åkommor. Konvalesc. Läkare: A. Björkman, Hälsingborg.

Medicinska förfrågningar besvaras af resp. läkare och för närmare upplysningar hänvisas till den af Sv. Ku-ortförening utgifna publikationen »Svenska Bad- och Kurorter» (tillgänglig i bokh.) o. till de olika kurorterna, prospekt, som erhållas genom kamre-arekontoren och Svenska Turistföreningen, Stockholm.

OBS! Beträffande mathållningen vid Kurorterna påminnes allmänheten om nödvändigheten att medföra bröd- och sockerkort. Förhöjning af de i prospektet utsatta priserna kan möjligen blifva nödvändig om oförtädda svårigheter för livsmedelsanskaffningen inträda.

Johannisdal Hälsobr. o. badanst. v. Köping. Öpp. Juni -ca 20 aug. Järnkälla med hög radioaktivitet, hvars vatten anv. äfven till alla bad. Läkare: G. Eriksson, Köping.

Källvik 1/2-1/3. Loftahammar. Lugnt, enkelt, billigt; skogrik, vind-skyddad hafskust; fullst. brunns- o. badk.; radioaktiva järnk.; dietkurer m. m. Läk.: Ragnar Edén, Gäfle.

Lannaskede Härl. läge å Smål. högl., skogr. trakt. Stark järnk. alla brukl. badf. Spec. Gyttejob. Kneipp. Radium-institut. Säs. börj. 4 juni. Läk.: Dr. Sigge Wikander, Sthlm.

Loka vid Bergsl. järnv. Säs. 5 juni -16 aug. Terminsindel. Reumat. hjärtk., neurast. Ber. gyttejobad jämte vanl. badf. Radiuminhal. Dietkost. Öfverl.: Dr Th. Hedberg, Sthlm.

Lundsbrunn Hälsobrunn o. badanst. Högt o. torrt läge i natursk. trakt nära Kinnekulle. Ber. järnk., starkt radioaktiv. Billigt. Läk.: E. Pontén, Göteborg.

Lysekil Hafsbad, klimatisk kur-o. rekr. ort, fullst. brunns- o. badkur, sjukgymn. och massage. Moderna anläggn. o. goda bostäder. Läkare: Hjalmar Fries, Stockholm.

Malen, Båstad. Fullst. kurort. Varm-o. hafsbad. Vidstr. barrskog. Sjukgymn., brunnsdrickn., dietisk behandling. Leksuga. Lektledarinnas Läk.: Prof. K. J. O. af Klercker, Lund.

Marstrand Hafskuranst. m. utm. bad, spec. gytte- och tvåmassagebad, goda komm. bill. lefnadsomk. Prosp. g. badkontoret. Läk.: dr Ivar Lagerberg, Marstrand.

Medevi Skogssanat. Ber. järnk. m. radioakt. utstr. Utm. gytte- o. halfb. Sol- o. luftb. Kalla bad i Vättern. Terrängkurer. Dietiskt bord. Läk.: G. Bergmark, Uppsala.

Mörsils Sanatorium f. bröst-sjuka. Jämtl. Öpp. året om. Ren, stärkande själfluft. 1:sta kl. bord. El. belysn. Rikst. Öfv.-läk.: T. Horsey, Mörsil.

Mösseberg Vattenkur. och sanatorium. 1,100 f. ö. h. Öpp. hela året. Nauheimerb. m. flyt. kols., el. ljusb. Inhalat. Röntg.- o. hög-trekv.-afd. Läk.: Fr. Odenius, Sthlm.

Norrteje 15.6-1.9. Ber. gyttejobad, spec. för led-o. muskelreumatism. Öfriga badform. Vacker natur. Rum o. mat 3 å 5 kr. pr dygn. Vattenl. Läk.: C. Pontén.

Nybro Brunns- och badanst. Prakt. barrsk. Torr grusgr. Vattenkur. El. ljusb. Gyttejobad. Nauheimerb. Solbad. Starka järnkällor. Bill. Läk.: Dr. Bertel Möller, Sthlm.

Porla Brunn. Ber. kraftiga järnvat-ten. Fullst. badanst. I term. 1/2-1/3. II term. 1/2-1/3. Postadress. Porla. Läk.: Dr H. Nauckhoff, Linnég. 12, Stockholm. Riks- & Allm.

Ramlösa brunn Säs. 1/2-1/3. Al-kalisk & järnk. spec.: Socker, gikt, njurl. Nauheimerb. Röntg.-undersökning. Läk.: Prof. K. Petré, Doc. M. Dr. M. Ljung-dahl, Lund.

Ronneby Brunn. Starkaste järnkälla, mass.-, ljusb.-, hafs- o. kallvattenkur, dietkur, Läk. Lif-med. G. Rystedt, Sthlm. Dr Thor-ling, Dr Rietz och Dr Falk.

Rostock hälsobr. och badanst. i naturskönt o. fridfullt. Ytterst mod. pris-r. Stn. o. adr.: Dals-Rostock. Läkare: Dr Gustaf Karlberg, Stockholm.

Ryd Brunns- och Badanst., Radioaktivt järnk. Alla brukl. kurmedel. Kneippbad. Natursk. läge. Skog o. insjöar. Lugn sommar. Ytterst bill. lefnadsomk. o. badp. Läk.: D. B. Carlsten.

Saltsjöbadens Badhotell Alla moderna badformer. Fullst. digt gymnastikinstitut. Öppet hel-året. Läk. Dr O. F. Åberg.

Skagersbrunn Adr. Kristine-hamn. Vatten- o. luftkurort med järnk. Härl. läge i sjön Skagerm. Alla badf. Radiuminstit. Läk.: Dr Johan O. A. Bergqvist. Stockholm 5 6-15.7. Dr Nils G. Marén, Uppsala, därefter.

Strömstad Hafskuranst. Skyddad läge. Mildt hafskl. mat ber. gyttejob. Järnk. Säsong juni-15 sept. Läk.: A. Berghel, Sthlm.

Särö 1/2 t. järnv. fr. Gbg.: urgamma vegetat., härl. strand- & skogs-promenader, saltaste bad, förskl. res.

Sätra Brunn. 14 mil fr. Sala. Dag-vurstrafik, på beställn. auto mobil. Gyttejob., gymn., massage särskild matordn. för magsjuka. Öpp 8/6-9/8. Läk.: Prof. Friberger, Upps.

Söderköping Brunn o. bad. Nytt 1-kl. badhus. Nauhei-merb. Elektr. ljusb. Sjukgymn. massage och heluftbehd. Utm. skogs-promen. Enkelt lefnadsstätt. Läk. R. Almberg, Sthlm.

Södertälje Badinr. öppet året om. Nytt badhus och socie-tetshus, massagebad, el. ljusb. Radiuminhal. Läk.: Axel Hellstenius, Sthlm. För: mass- och gymn. G. Wickberg.

Tranås Vattenkuranstalt, Öpp. året om. Alla varma o. kall. bad. Dietkur. Röntgen. Natursk. läge. Vidstr. barrskog. Moderata priser. Läkare H. Tham, Tranås.

Trosa Bad- och sommarvistelseort. Naturskönt läge. Ren o. stäkande luft. Utmärkta varm- och saltsjöbad. Tvende läkare på platsen.

Tulseboda Brunns- o. kurort, Kys-hult. Blekinge, 1 Jun -1 Sept. Naturskönt läge i högt lig-gande skogstr. Utm. o. bill. bad Apotek. Bill. lefnadsomk. Läkare G. Liedholm, Västervik.

Tyringe Badanst. och Sanatorium. Fysikalisk-dietisk kuror. Elektr. g.öd- o. bägljusb. Hög solbad, Testastr. m. fl. Begär prosp. Läk. Dr. O. Reimers, Tyringe.

Ulricehamns Sanatorium o. badanst. Öpp. året om. Vidstr. skogsomr. Mer än 300 m. öf. havet. Alla brukl. badf., älv. elektr. Läk.: Joh. A. Andersson, Ulricehamn.

Varberg Hafsbad och gyttejobadastalt. Bästa hafsbad, spec. gyttejobad. Elektr. ljusb. Billigt. afgifter o. lefnadsomkostnader Läl Dr Olof Sandberg. Stockh., Birger-jarlsgratan 19.

Wermlands Eda Vattenkurans-t. o. Järnkälla, adr. Charlottenberg, 10/6-20/8. Hög läge. Skogsklimat. Alla brukl. badf. spec. gytte- o. kolsyreb. Läkare: J. Kinberg, Stockholm.

Öregrund Hälsb.-anst. Härl., frisk läge. Goda o. bill. lek-förhållnden. Ångbåtskommunikation-er. Gytte- & Nauheimerb. Läk. Dr. Alfr. Ternell, Stockholm.

Östhammar Skydd. läge v. vik å Ålandshaf. Många badf. Tvåmass.-b., Tallb.-b. El. ljusb. m. m. Härl. hafs- o. skogsluft. Bill. Läk.: O. D. Barr, Sthlm.

Grenna Hemskola, helsepension för flickor i skolåldern jämte fortsättningskola, öppnas d. 6 sept. 1917.

Engelska, tyska och franska talas. Försättningskolan omfattar matl., hushållsgöromål, språk, stenografi på svenska o. språk, maskinskrifning m. m. Prospekt på begäran. Alla uppl. lämnas o. anmälningar mottagas in-till den 25 maj, Barnhusg. 10, 3 tr. af Anna Axelson, föreståndarinnas. A. T. Br. 2536. R. T. 143 64.

Hårfärg SVART, brun och ljusbrun hårfärg. Oskadlig för håret. Tvätt-äkta. Färgar icke af på huden eller kläderna. Bruksanvisning medföljer. Pris 5 kr. + porto. Förstärkt diskret. MARIA ENQUIST, Institut för Skönhetsvård o. Plastiska Operationer, Biblioteksg. 6-8, 2 tr.

LEDIGA PLATSER

Sänd aldrig originalbetyg utan endast bestyrkta avskrifter när Ni svarar på annons om ledig plats.

VEM VILL pe egen hand sköta det enkla hushållet af folkskollära-rinna nära station och stad? Bildad person ev. mus. 1 juli eller 1 aug. Kan bli varaktigt hem. Svar med anspråk, uppl. o. rek. till »Höst 1917», Borås p. r.

BARNFR. o. BARNSK. erhålla goda väl aflönd. pl. Palmquist & Co: 17 Malmkillnadsgatan.

I GODT HEM, samhälle i Dalarna, får som husmors hjälp, där jungfru finnes bildad hushållsvan flicka pl. Medlem. Vid.: Nya Inack.-byrån, Jacobsbergsg. 34, Sthlm.

VALREKOMMENDERAD, pålitlig, snäll flicka får plats i juni som ensamjungfru i godt tjänstemanna-hem i Dalarna. Sökanden bör vara kunnig i enklare matlagning samt öfriga husl. sysslor. Svar, helst med foto, som återändes, löneanspråk och referenser till fru K. Björkman, Måssbacken.

SYKUNNIG BARNFRÖKEN äfven vil-lig deltaga i hvarjehanda göromål får plats genast. Sv. med foto, goda ref. o. b. tygsatkr. till »Apo-tekarefamilj, Småland», Gumalili An-nonsbyrå, Stockholm f. v. b.

I LITEN tjänstemannafam. på landet får anspråklös bättre flicka plats som är villig att med husmors hjälp, utan jungfru sköta hemmet. Kunnig i enk. matl. o. sömnad. Familje-medlem. Sv. m. uppg. om äld. o. lönepret. jämte foto till »Sällskap och hjälp», Svenljunga p. r.

EXAMINERAD BARNSKÖTERSKA, fullt pålitlig erhåller plats, å herr-gård i mellersta Sverige, för sköt-seln af fem barn i ålder fr. 3 mån.-7 1/2 år. Lön 35 kr. pr mån. samt fri resa. Liten barnflicka finnes till hjälp. Sv. m. betygsskr. o. foto sändes till »Familje medlem den 1 juli 1917», Iduns exp. f. v. b.

BILDAD FLICKA, praktisk och dug-lig, som genomgått tekn. skola, helst något kunnig i metallarbete, kan få komma i guldsmedlärars. Lönafgift 100 kr. vid inträdet. Läringslön efter 3 mån. Sv. till »Konsthänd-verka», Iduns exp. f. v. b.

2 snille och flinke piker faar lette pladser straks som enepiker i mindre familjer. Billet gjerne med fotografi och lönsforlangende sendes Konsul J. Narum, Stavanger, Norge P. B. 28.

Sjukhus-Elev.

Till följd af sjukdom finnes elev-plats ledig från 1 juni till 1 okt. d. å.; vidare genom Öfersköterskan & Strengnäs Sjukstuga adress Strängnäs. Rikstelefon 60.

Kvinnlig stenograf

skicklig o. snabb i användandet af Melins system samt i maskinskrifn. ordentlig, helst med kontorsvana, erh. genast anställn. å kontor i Sthlm, om betygsafskr., ref. samt uppgift om ålder, lönepret., stenograferings-hastighet på ökad text o. när platsen kan tillträdas, insändas till »Snabb kvinnlig stenograf», und. adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm f. v. b.

PLATSSÖKANDE

UNG FLICKA önskar under sommaren komma i godt hem på landet där ungdom finnes, för att under husmoders ledning lära allt hvad till ett välordnad hushåll hör. Helst i närheten af Stockholm. Sv. med prisuppgift sändes till »Norrländska», p. r. Osterede.

UNG FLICKA, kunnig i handarb. och något musikalisk, söker plats under sommarmånaderna som hjälp o. sällskap i fam. på landet helst där ungdom finnes. Lönepret.: fritt vivre, ev. villig betala något. Sv. till »A. F.», Iduns exp. f. v. b.

17 ÅRS ELEMENTARBILDAD flicka önskar under sommaren plats (helst uppåt landet) att läsa med barn eller som hjälp i hemmet. Sv. emot-sens tacks. till »L. R.-g.», Lund p. r. LÄRARINNA önskar mot fritt vivre plats i godt hem (helst i Norrl.) und. sommarferien 1 juli—15 sept Sv. till »23 År», Ljungbyhed p. r.

PROPER LANDTRUKAREDOTTER, kunnig i klädsömnad, linnesömn., handarb. o. enkl. matl., önsk. plats i bättre familj i Skåne till 1 juli. Vill anses som familjemedl. Sv. till »Landtrukaredotter», p. r. Röstänga. SLÖJDLÄRARINNA, äfven väfnad o. västfärgning, önsk. sysselsättning juni—aug. i skola eller hem. Sv. till »Feriarebetet», Iduns exp. f. v. b.

GLADLYNT FLICKA önskar und. en mån. af sommaren komma i trefl. fam., där ungdom finnes. Villig delt. i hush. Sv. med prisuppgift till »Nytta och nöje», Iduns exp.

EX. SJUKGYMNAST önskar plats som assistent, vid badort eller i privat familj. Något kunnig i sjukvård. Sv. till »Gymnast», S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

EN 22-ÅRIG landtrukaredotter önskar plats i ett bättre hem som husmoders hjälp. Är kunnig i handarbeten, väfnad, bakning, servering samt enkel matlagning. Betyg från Folkhög-landthushållsskola, samt i väfnadskurs, kan företes. Sv. inom 8 dagar till »Landtrukaredotter», Svalöf.

GYMN.-DIR. O. SJUKGYMN. önska öfver sommaren (ev. längre) plats vid badort el. i familj tills. el. hvar för sig. Sv. till »G. o. S.», Dag. Nyh., Stureplan, Sthlm.

UNG STOCKHOLMSLÄRARINNA önskar plats under sommaren att undervisa i folkskoleämnen, äfven sång och musik. Rek. Sv. till »Helst göteborgstrakten», Iduns exp.

SKÖTERSKA som genomgått ett år i sjukvård o. ett halvt år på barn-sjukhus, önskar privatplats i början af juni. Tacks. för sv. till Gudrun Pettersson, Andared, Toarp.

PLATS MOT FRITT VIVRE och någon lön önskar ung, elementarbildad flicka under sommarmånaderna i fam. att undervisa i vanliga skol-ämnen. Är äfven kunnig i skrifgöromål. Sv. till »Landet el. Badort», Kiosken, Vasaplatsen, Göteborg.

FLICKA önskar under sommarmån. ev. längre, plats å landtegendom, att mot fritt vivre deltaga i och grundligt lära allt hvad där förekommer. Sv. till »Juli», Iduns exp.

BILDAD, enkel flicka önsk. plats i familj ell. hos äldre dam som hjälp o. sällsk. ell. att förestå ungherrens hem med ell. utan jungfrus hjälp. Resvan. Road af skrifgöromål. Sv. till »Anna-Lisa 33 År», Iduns exp.

FOLKSKOLELÄRARINNA med 4-årig praktik önskar plats under sommar-ferierna. Undervisning, skrifgöromål e. d. Små fordringar. Sv. till »Juli augusti», p. r. Norrköping II.

BÄTTRE FLICKA önskar pl. som hjälp för att samtidigt få lära hushåll. Villig undervisa nybörjare. Sv. till »Juli 1917», Iduns exp.

STUDERANDE FLICKA önskar till sommaren följa med tysk, bildad fam. till landet för att få öfning i tyska språket. Vill vara barnen till hjälp med läsläsning mot fritt vivre. Sv. till »Studerande 19 År», Gumælii Annonsbyrå, Göteborg.

MOT FRITT VIVRE önskas plats öfver sommaren, på landet eller vid badort, af 17-årig flicka, 7-klassist, med vackra betyg, att läsa med ett par barn eller hjälpa till i hushållet (har genomgått skolkökskurs). Sv. till »17 År» Iduns exp. f. v. b.

BÄTTRE FLICKA önskar plats mån. juli augusti. Fritt vivre och någon lön fordras. Tacksamt sv. till »Helst före Pingst», Iduns exp. f. v. b. UNG SMÅSKOLELÄRARINNA önskar under ferien mot fritt vivre plats i treflig familj att undervisa barn. Är äfven villig deltaga i lättare hushållsgöromål. Sv. emotses tacks. till »Jane», Kalmar p. r.

BARNMORSKAN, fröken Ester Beckman, Skara, åtager sig efter öfverenskommelse praktik i familjer. Ref. på begäran.

LÄRARINNA önskar under sommar-ferierna 15 juni—15 aug. plats i godt hem för att mot fritt vivre och fria resor vara husmodern till hjälp och sällskap.

Tacksam för svar till »Familjemedlem» Grängesberg p. r.

FÖRLOFVAD FLICKA önskar plats till hösten i godt hem, helst på landet, under skicklig husmoders ledning. Sv. till »Hösten 1917» Iduns exp. f. v. b.

UNG DOFTUMLÄRARINNA önskar under ferierna meddela döf person på landet undervisning i labiologi. Sv. till »Student» Annonskontoret, Humlegårdsgatan 9, Stockholm.

UNG, BÄTTRE, bildad, frisk och barnkär flicka (Bohuslänska) önskar plats som barnfröken och husmors hjälp el. som hjälp och sällskap åt ensam dam. Villig att läsa med mindre barn. Tacksam för svar till »Snäll och pålitlig familjemedlem», Iduns exp. f. v. b.

UNG ENKEL FLICKA önskar att mot fritt vivre under ett par af sommar-månaderna komma till fnt trefligt hem som verklig hjälp och sällskap gärna där barn finnes. Tacksam för svar till »Gunhild», Falköping p. r.

SMÅSKOLELÄRARINNA med goda betyg önskar under sommaren plats i vänlig familj att undervisa barn i småskoleämnen. Är äfven villig att deltaga i hushålls göromål. Sv. till »Lärlarinnas» adr. Lo, Nyland p. r.

EN 20-ÅRIG bildad flicka, som genomgått ettårig sjukvårdskurs önskar under sommarmånaderna medfölja någon klen dam till badort såsom hjälp och sällskap. Sv. till »20 År», Norsholm p. r.

ELEMENTARBILDAD seminarieelev önskar under sommaren plats i familj på landet för att läsa med yngre barn. Sv. till Gunborg Daniellsson, Aschebergsgatan 32, Göteborg.

Väflärlarinna

fullt kompetent att meddela undervisning i slät- och konstväfnad, önskar plats. Sv. till »Undervisningsvsn», »Nya Tidningskontoret», Upsala.

Allmänna Svenska Sjuksköterske-föreningens

Sjuksköterskehem, Katrinav. 9 B. 5 tr. (vid Katarinahissen). Riks 94 27. Allm. 318 97. Utöfnd exam. sjuksköterskor till all slags privatvård dagl. skötningar samt vikariat o. fasta platser. Endast väl meriterade sköterskor antagas i föreningen.

Anspråkslös, bildad frisk

gladlynt medelålders dam med goda relationer och mångårig vana att sköta ensam persons hem önsk. dylik plats hos äldre dam eller herre boende i Sthlm el. dess närhet. Tacks. för sv. till »Små lönepretentioner», Iduns exp.

Husföreståndarinna.

Att sköta hemmet för ens. person, önskar bättre frunt. Sv. till »Huslig», Iduns exp.

INACKORDERINGAR

INACKORDERING önskas för 19-årig dotter under juli ev. augusti, å herrgård eller större egendom i trakten af Stockholm, där ungdom finnes. Tillfälle till bad önskvärdt. Ref. önskas och lämnas. Sv. till »Disponents», S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

INACKORDERING önskas af tvenne flickor under juli mån. i enkelt trefligt hem på landet, helst vid Vättern eller någon annan större insjö. Sv. med lägsta prisuppgift, emotses tacks. till »Vår semester», Iduns exp.

BILDAD FLICKA önskar under sommaren inackordering i naturskön trakt på landet, (helst landtegendom) där tillfälle till segling gifves samt ett enkelt, rart landtlif. Tacks. för svar å »Frisk vnds», Iduns exp.

2:NE KONFIRMATIONSKAMRATER önskas åt egna döttrar på en mindre herrgård i Uppland ej långt från prästgård, under juli månad. Inackordering och undervisning 120 kr. för vardera. Sv. till »Moderlig omvårdnad» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

TILL KAMRATER åt egen son vid konfirmationsundervisning i sommar från den 25 juni önskas 2 välartade gossar. Naturskönt läge vid sjö. Moderat pris. Adress: Kyrkoherde Axel Jacobsson, Hagaryd. Årt. Hagaryd 1.

UNG SKOLKOKSLÄRARINNA önskar under juli mån. inackordering på herrgård i mellersta el. södra Sverige där ungdom finnes. Tillfälle till ridning fordras. Sv. med prisuppgift till »A. B.», Iduns exp. f. v. b.

HUSHÅLLSELEV mottages vid treflig badort i Småland und. juni—aug. Sv. till »Moderat pris», Iduns exp. f. v. b.

INACKORDERING. För en 16-årig gymnasist önskas god inackordering under tiden 1 juli—15 aug. i vacker trakt och där tillfälle gifves att få deltaga i lättare praktiskt arbete. Sv. med prisuppgift och ref. till Postbox 82, Malmö.

FÖR SKOLFLICKA erh. till hösten inackordering i Stockholm i väl-situerad, yngre fam. (frun lärarinna) utan barn. God omvårdnad. Eget rum. Sv. till »Pris 150 kr.», Iduns exp. f. v. b.

UNG DAM önskar förstklassig inackordering under en del af sommaren å herrgård el. dyl. där tillfälle till trefligt sällskapslif gifves. Sv. märkt »G. A.», Iduns exp.

UNG FLICKA af god familj önskar att under juni o. juli erhålla inackordering i godt hem på landet med tillfälle att deltaga i förek. husl. göromål. Sv. till »21 År», Nordiska Kompaniets Annonsbyrå.

Inackordering.

A HERRGÅRD där jämnårig ungdom finnes önskas under sommaren inackordering för en frisk 15 årig skol-flicka. Reel hvardagskost, moderlig tillsyn och tillfälle till sport önskvärdt. Sv. med prisuppgift till »Fr. L.», Karlavägen 71 4 tr. t. h. Stockholm.

Inackordering.

För en 15-årig gosse i gymnasiet andra ring önskas under sommarmånaderna inackordering i ett verkligt godt hem på landet. Jämnårig ungdom bör finnas, likaså tillfälle till bad, rodd, gärna ridt och i öfrigt vanliga sommarförnöjelser. Ynglingen i fråga är synnerligen intresserad af studier och musik — piano bör finnas — men skall under sommaren helst lefva friluftslif. På vanlig pensionatsinackordering reflekteras ej.

Svar med uppgift om läge, pris och öfriga detaljer snarast till Fru Anna v. Zweigbergk, Karlavägen 73, Stockholm.

Tyra Rinmans Konvalescenthem för barn

Rikstelefon 16 HINDÅS. Såväl friska som klena, men ej smittosamt sjuka barn, mottagas. Ferieundervisning kan erh. Anmälningar för sommaren mottagas. Prospekt sändes och förfrågningar besvaras af Tyra Rinman. Ex. sjuk-sköterska.

Inackordering.

Bildad 21-årig flicka önskar inackordering öfver sommaren å större herrgård, där tillfälle gifves att lära hushåll. Helst där ungdom finnes. Sv. till »L. V.», S. Gumælii Annonsbyrå, Göteborg.

I Ulricehamn

uthyres under ferierna (15 juni—1 Sept.) en möblerad 3-rumslägenhet på öfre bottnen af nybyggd villa. Utsikt öfver Åsunden. Vidare genom fil. kand. J. Stenström, Ulricehamn.

Brudutstyrlar

såväl enkla som finare, samt Dam-och Barnunderkläder ständigt på lager i Helsingborgs Linneutstyrelseaffär, Maln ö Rikstel. 48 12.

Babylådan
inneh. fullständig utstyrlar för späda barn, välsyd och af bästa kvalité, pris 10 och 15 kr. pr låda beroende på monterig. Sändes mot efterkr. A. C. Cronquist & Son, Rikstel. 6 15. MALMÖ

Hvar skall jag tillbringa min sommarsemester?

Stockholms omgifningar:

VID MALAREN. Pensionat Fagerudd har utmärkta strandbad och skogs promenader. Begär prospekt af Konditor Lundevall, Enköping.

Jämtland:

PENSIONAT NYLAND, 20 min. väg från Hållands station, vackert läge, utsikt öfver Ristafällen och Indalsälven. God inackordering. Öppet 20 juni-sept. Lungsiktiga mottagas ej. Närmare meddelar: Fru Malla Wiklund, Nyland, Halland (Jämtland).

Skåne:

LUDVIGSBORGS PENSIONAT. Härligt läge i skogrik trakt, nära Ringsjön, rekommenderas. Tel. Höör 58 B. Emilia Paulsson.

I TOREKOW kan inackordering erhållas. Pris 3:50 kr. pr dag. Fru FORSBERG, Kungsg. 18, Malmö.

Dalarna:

SVÄRDSJO HVILÖHEM erbjuder hvil-la och hembrefnad i lugn, vacker trakt af Dalarna. Närmare meddelar fröken Lydia Johnson, Svärdsjö. Riks 29.

LEKSAND

Tibble pensionat rekommenderas. Se Vilo och Kurorter.

Västkusten:

Fiskebäckskil
Restaurant Utsikten
REKOMMENDERAS.

FISKEBÄCKSKIL.

Fru Gina Svenssons pensionat rekommenderas.

MARSTRAND.

Pensionat Nygren rekommenderas.

Alsäck LYSE rek. Strandbad. Varma bad. Löf- och barrskog. Öppnas 1 maj.

Värmland:

DOKTORINNAN VILMA ERIKSSONS Hvilöhem, beläget 15 min. skogsväg från Arvika. Adr. Högåsen, Arvika. Bröstklena mottagas ej.

NORGE:

TONSASEN KURHOTELL, Valdres, 2,000 fot öfver havet. Öppet hela året. Alla slags bad. Tennis o. Biljard. Elektriskt ljus. Centralvärme. Utmärkt kök. 70 rum.

FLORODOL-TVÅLEN
är barnens förtjusning.
Använd Florodol-Tvålen vid tvättning av de små. Den bevarar och stärker deras fina hud och rosiga hy.

GÖTEBORGS GYMNASTISKA INSTITUT

Föreläsningssal.

KUNINGSGATAN NR 96
RIKSTELEFON 9630

En av övningshallarna.

Begär prospekt
över årskurserna i

Massage och sjukgymnastik

Underv. meddela nedanstående lärare:

Anatomi, Fysiologi, Patologi, Hygien: Med. d:r Gösta Göthlin.

Ortopedi: Med. d:r Sven Johansson.

Sjukgymnastik och Massage: Gymnastikdirektör Karin Uddenberg.

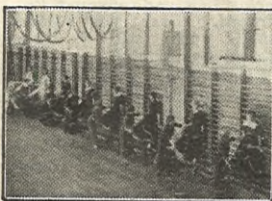
Kemi: Professor Gösta Bodman.

Sjukvårdslärare, klinikkens föreståndare, Med. d:r Leo Schrödi.

Gymnastik och massage, Institutets föreståndare: Direktör Erik Börner.

Patientbehandling.

Övningar i gymnastiksalen.

Professor PATRIK HAGLUNDS
Gymnastisk-Ortopedisk-Kirurgiska Privatklinik.
R. T. 7025, Stureg. 62, Stockholm S. T. 8301.
För behandling af stöje- och rörelseorganens skador, sjukdomar, deformiteter och funktionsrubbingar.

Doktor Heüman

Kungssportspl. 2, Göteborg.
Tel. 45 46.

- Elektrisk behandling -
(för nervsjukdomar och reumatiska åkommor).

Doktor J. Arvedsons kurs
i Sjukgymnastik, Massage
och Pedagogisk Gymnastik

medför enl. kungl. maj:ts medgiftvande samma komp. o. rättigheter som en kurs vid Gymn. Central-Institutet.

Kursen 2-årig börjar den 15 sept. Prospekt på begäran gen. Dr J. Arvedson: adr. Odeng. 1 Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen
afsläggas efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.

Ny kurs börjar den 14 sept.
Prosp. gen. Kapten J. Thulin, LUND.

Med. Dr. E. Kleens

ettårig kurs i massage och sjukgymnastik för Damer och Herrar börjar den 1 oktober kl. 10 f. m. Mästersamlingsgatan 37, 2 tr. Obs! Prospekt begäras och anmälningar mottagas städe under adr. Engelbrektsgratan 43 B. Stockholm.

Vid Professor Unmans Institut
börjar d. 20 sept. ny (ett-årig) kurs i Massage och Sjukgymnastik
Begär prospekt.
Brunkebergsgatan 9, Stockholm.

Hår-
vatten för erhållande af mjuk och kraftig hårväxt (världsfabrikat).
Pris kr. 4,90 och 5,50 + porto. Försändes diskret.

Franska Parfymmagasinet, Hofleverantör, Drottningg. 21, Sthlm.

DAMER! Hvar finnes den plats i mellersta Sverige som är i verkligt behof af en förstklassig damfrisørsalong. Sv. emotes tack. till »H. 1917», Iduns exp.

är världens förnämsta Hårmedel och öfverträffas icke af något annat liknande preparat

Pris pr fl. 2.50.
Erhålles hos alla 1:sta klass Parfymeri-, Droger- och Coiffyrfärre.

Privata Högre Lärarinneseminarium i Stockholm. Riddaregatan 23.

En lägre, tvåårig kurs. Avgångsexamen därifrån medför lägre kompetens. En högre kurs, avd. III avsedd för fackutbildning. Avgångsexamen från denna kurs medför högre kompetens: Ansökningar till avd. II, i vilken några platser finnas lediga, böra insändas snarast möjligt.

Inträdesexamen (i föreskrivna ämnen) till seminariets första avdelning de första dagarna i juni. Ett antal platser tillsätts efter inträdesexamen vid höstterminens början. Ansökningar jämte betygsskrifter, frejde- och läkarebetyg böra vara insända före den 30 maj.

Upplysningar lämnas af läroverkets föreståndarinna, Fröken Sofi Anderson Mottagning Onsd. och Lörd. kl. 1-2.

Fröbel-Institutet i Norrköping

Utbildningskurser: A. för barnträdgårdar (Kindergarten). B. för uppfostran i allmänhet, C. för späda barns vård. Ansökningar till kurserna A och B böra insändas till undertecknade före den 10 juni. Prospekt sändes mot porto.

Ellen Moberg.

Maria Moberg.

Örebro Husmoderskola

mottager bildade flickor till praktisk utbildning i hush. Godt hem. Billig afgift. Skolan innehar *Guldmedalj och Hederspris*.
Prospekt genom Fru Alf. Rystedt.

Herrsätra Skolgård,

8-klassig flickskola; helpension, börjar sitt femte läsår den 15 Sept. 1917, å Molstabergs egendom, Mölnbo.

Endast välartade barn mottagas.

Prospekt på begäran.

Riks Mölnbo 4, (2 sign.)

Anna Sundin.

Adr.: Molstaberg, Mölnbo.

BENNINGE HEMSKOLA

Strengnäs.

Ny kurs från 18 Juni till 1 Dec. 1917, 10:de arbetsåret 23:dje kursen. Grundlig husmoderskola på landet. med undervisning i matlagning, inkokning, torkning, sömnad, tvätt, väfning, trädgårdsskötsel m. m. 3 skickliga, examinerade lärarinnor. Härligt läge. Godt hemlif. Vidare upplysningar under adress som ofvan. Riks och Allm. telefon.

Elsa Philips Husmodersskola, Stockholm, Karlavägen 25 (f. d. 1 A),

börjar sin 19:de termin för bildade unga flickor den 15 sept. 1917. Undervisning i enklare och finare matlagning, bakning, konservering och inläggning af bär, frukt, grönsaker, fisk och kött; vegetarisk matlagning, sjukmatlagning, uppköp, födoämneslära, hushållets ekonomi m. m. **Oika kurser.** Examinerade lärarinnor. Förbereder inträde till lärarinnekurser i hushålls ekonomi. Prospekt, ref. och närmare upplysn. på begäran.
ELSA PHILIP, Karlavägen 25, Stockholm
Allm. Tel. Österm. 1310.

140,000 kr.

Norrlandslotteriets
vinstvärde 1917.

Högsta vinst 5.000 kr.

Övriga vinster å 4,000, 3,000, 2,000, 1,500, 1,000 kr. etc.

Dragning den 5 juni

med 1,125 vinster till 32,435 kr. värde.

HÖGSTA VINSTER: Möblemang till 3 rum värde 3,000 kr.
Elegant motorbåt. . . värde 3,000 kr.

För övrigt motorbåt med utombordsmotor, valfria vinster fr. 500:— 100 kr. såsom möbler, guld- och silverarbeten, vävnader m. m.

Lott å kr. 2:50, omsättningslott å kr. 2:25 från Lotteriets Exp., Hernösand.

MÄRKET MARKATTAN

"Ett glänsande resultat"
(HOS ALLA HANDLANDE)

Sunlight Såptvål Aktiebolag
Göteborg

Husmoderskurs

i fjällen förenad med pensionat 15 juni-15 sept. i Renberg, Dufed. Härlig luft, naturskön trakt. Förfrågningar besvaras intill 1 juni af fröken Märta Carlsson, **Tafnäs**, därefter Renberg, **Dufed**.

SJUKHEM

i allo förstklassigt och alltid väl belagdt, att övertagas af därför lämplig person. Prima läkarreferenser. Åt verkligt reflekterande lämnas alla upplysningar om svar ställes till »Enstående tillfälle» Iduns Exp. f. v. b.

Majorskan Edmanns

utsökta

Crème Idéale

är af kunnigare ansedd som mest förskönande och mest elegant. Bleker fräknar och lefverfläckar, gör hyn ungdomligt vacker.

Mot grått hår och mjäll.

Härmed meddelas att det utmärkta och så mycket efterfrågade härvattnet mot grått hår, som förhindrar hårfall och fullständigt borttager mjäll och som i öfver 40 års tid förts i Fanny Gelin's Parfymmagasin, Malmstorgsgatan 5 Sthlm, numera fås under adr. Firma Fanny Gelin, Norrviken. Rikstel. Norrviken 14. Pris 5:50 fraktfritt.

Anna Eriessons bokbinderiskola.

Undervisning i allt som hör till bokbindning. Amatörverktyg och handmålad papper till salu. Grefgatan 6, 1 tr. Allm. O. 406 98. Riks 102 73. Förfrågningar 11-1.

Det treåriga gymnasiet vid Lunds fullständiga läroverk för flickor

börjar höstterminen 1917 sitt tionde läsår. Dimissionsrätt. Fullständig realskoleexamen, goda betyg från flickskolans sjunde klass eller godkänd inträdesexamen berättigar till inträde i första ringen.

Inträdespröfningar i början af vare sig juni eller augusti. Från och med höstterminen 1916 nya, förstklassiga lokaler i läroverkets nybyggnad invid Clementstorget.

Närmare upplysningar, jämväl anvisning på inackorderingsställen, meddelas af gymnasiets studierektor,

Läroverksadjunkten Fil. Lic. **BIRGER SJÖVALL,**

Magnus Stenbocksg. 10 II. Rt. 651.

STABIL

är den förnämsta pasta för borttagande af

Misspyrdande Hårväxt

Obs! Inga märken, ingen lukt.

Pris 3:50 + porto.

EBBA BECKMANS HYGIENISKA SALONG,

GRÖPTURBEGATAN 3.

Riks Tel. 706 53. Allm. Tel. 401 00.

Skånska Handelsbanken.

Fonder 21,850,000 kronor.

Stockholmskontor: Arsenalsgat. 9.

Filialer: Södermalmstorg 8.

Sturegatan 32.

Uthyr kassafack.

Emottager värdehandlingar i

öppet eller slutet förvar.

Fondafdelning. Kassafack.

Idun utgifves denna vecka i A och B.